SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoeslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XI. BUENOS AIRES, 16 DE FEBRERO (FEBRUARJA) DE 1940 Núm. (Štev.) 155

NAROČNINA: Za Ameriko in za celo leto $ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Dospelo 11. maja 1940!

Tja na pomlad se napovedujejo krvavi vojni dogodki v starem svetu

Zgodovina Finske

Finska je tvorila dolga stoletja del Švedske. Bila je švedska dežela, brez samostojnosti in brez lastne narodne samostojnosti in brez lastne narodne eksistence. Iz te dobe so ostali do danes v deželi stotisoči švedskega prebivalstva, ki so nekdaj kot gospodujoča plast zavzemali seveda najimenitnejša mesta in so se do danes chranili kot meščanstvo in po kapitalu močno podjetništvo, a deloma tudi kot vodilni intelektualni sloj.

Finska je bila torej del Švedske več stoletij. Toda Rusi so v dobi svoje ekspanzije stremeli po tem, da se razširijo čez deželo in v bojih s Švedi so si že v 18 stoletju osvojili večji del Karelije z Viborgom. Glavno spremembo pa so prinesle napoleonske vojne. Gotovo je prav za sedanji čas zelo poučno, da je Finsko prineslo Rusiji zavezništvo s Francijo v letu 1809. Takrat, ko je Napoleon bil na višku svoje slave in moči, je sklenil zavezništvo s carjem, ker je pač računal, da si bosta delila svetovno gospostvo ter skupno dobojevala vojno z Veliko Britanijo, ki ji kot glavni pomorski sili kontinentalci do takrat niso mogli do živega. V teh kombinacijah je Napoleon prepustil Finsko Rusiji in ruske čete so si osvojile vso deželo ter jo odtrgale od Švedske. Vendar je v okviru carske Rusije Finska uživala avtonomijo, kakršne ni imela nobena druga ruska dežela.

Novi del finske zgodovine se začenja z rusko revolucijo v letu 1917. Ruski predboljševiški revolucionarji se niso postavili v borbo samo za dosego političnih pravic, za notranjo politično svobodo v državljanskem smislu, marveč tudi za svobodo narodov. Kako daleč naj bi šla ta svoboda, o tem seveda so šla mnenja med propovedniki revolucije vsaksebi. Vendar v splošnem ne more nihče očitati predboljševiškim ruskim revolucionarjem, da bi v tem pogledu ne bili zelo širokogrudni. Dotedanje "narodne manjšine" v Rusiji, ako smemo že za to dobo uporabljati ta vsekakor takrat še neobičajni izraz, so se ravnale po okolnostih. Popolne odcepitve drugorodnih teritorijev seveda ruske vlade nikakor niso imele v načrtu in tudi vlada Kerenskega ni pristala na to, da bi dovolila Finski popolno nezavisnost. Šele ko je oktobrska revolucija dovedla na krmilo boljševike, je dosegla Finska odcep: da pade finska nacionalna osvoboditev v prvi mesec po zmagoviti boljševiški revoluciji, potem takem nikakor ni slučaj, marveč povezano med seboj po notranji prirodi dogodkov. Bila pa je to prva samostojna finska država, šele prvi začetek finske nacionalne svobode.

Toda že prvi meseci finske državne samostojnosti nosijo na sebi pečat krvave, izredno srdite državljanske vojne, v katero se je brž vmešalo tudi inozemstvo. Finska je imela že v carski dobi svoj parlament in volitve vanj. V volitvah, ki so se bile izvršile v letu 1916., (torej še pred rusko revolucijo!), so dobili socijalni demokrati večino, namreč 103 mandate od skupnega števila 200 poslanskih mest, in osnovala se je koalicijska vlada s socialnim demokratom na čelu. Toda naslednjega revolucijskega leta je bil parlament razpuščen, v novih volitvah pa se je meščanskim strankam posrečilo socialiste potisniti v manjšino in si pridobiti 55% mandatov. V novembru, ko je v Rusiji že zmagala boljševiška revolucija, se je osnovala na Finskem meščanska vlada brez socialistov ter je pričela pod

Telefon je danes, prav posebno pa še sedaj v vojni, važno obveščevalno sredstvo. Na sliki se vidi francoske telefoniste, nahajajoče se v prvi liniji, ko sprejemajo ukaze in obvestilo o gibanju nemških čet.

predsedstvom Svinhufvuda izvajati reakcionarno politiko.

Toda to je bila doba, ko je bilo ozračje zelektrizirano in so socialne težnje obvladovale situacijo. Zato je razumljivo, da je protisocialistični nastop Svinhufvudove vlade izzval delavstvo, v katerem je ravno zaradi tega prevladala skrajna levica. Pod njenim vodstovm je finsko delavstvo konec januarja 1918 proglasilo generalni štrajk, kar je pomenilo signal za državljansko vojno. Finski levičarji so osnovali sovjetsko vlado v Helsinkih, a desnica oprta na čete, poslane iz Nemčije, je začela krvavo vojno pod poveljstvom generala Mannerheima, baltskega Nemca, ki se je kot caristični general priključil finski desnici. Državljansko vojno, v kateri so finski delavci pokazali veliko energijo ter so obvladovali situacijo skoro v vsej deželi, so kmalu odločili Nemci, ki so poslali Mannerheimu na pomoč ekspedicijsko armado pod vodstvom znanega generala von der Goltza. Za nagrado si je Nemčija malo kasneje priključila Finsko ter dala izvoliti enega od nemških princev za kralja; pod nemškim pritiskom je Rusija pristala na pomirjenje s Finsko. Toda reakcionarna stranka pod vodstvom Svinhufvuda je temeljito izkoristila svojo zmago nad marksističnimi nasprotniki. Nevtralni viri navajajo, da je dala okrog 80 tisoč delavcev vreči v ječe, da je bilo nešteto od teh postreljenih, med njimi dva poslanca ostali pa poslani v zapore in koncentracijska taborišča, kjer je zopet tisoče in tisoče pobrala smrt. Doba "belega terorja" je ostala za dolgo v najhujšem spominu v finski levici, strasti še se dolgo niso mogle pomiriti. Tudi v zunanjem pogledu so ostale posledice in s Sovjetsko unijo se odošaji nikakor niso hoteli izboljšati.

Malokdaj so pogledi na bližnjo preteklost tako poučni za razumevanje politične sedanjosti.

Zborovanje v Beogradu

Balkanska konferenca, ki se je vršila v Beogradu, ni, kakor je bilo že predvidevati, prinesla nobene spremembe na Balkanu in v Podonavju. Bolgarija in Madžarska nista hoteli pristopiti v blok vsled teritorijalnega vprašanja, ki ga imata napram Romuniji. Zadnja pa jima ni pripravljena ugoditi ter je baje pripravljena iskati zaščite pri Nemčiji in Rusiji. Tega pa se Anglija in Francija bojita ter skušata s pomočjo Turčije kaj takega za vsako ceno prepprečiti. Je pa zelo malo izgledov za uspeh. Kajti zborovanje v Beogradu ni izzvalo pritožb v Berlinu in Moskvi.

Stališče Jugoslavije je slej ko prej nevtralno, a koliko časa bo trajalo, ne more nihče vedeti, kajti vse je odvisno od okoliščin. Za sedaj so, kakor poročajo, vpoklicali v Jugoslaviji in v vseh balkanskih in podonavskih državah več letnikov rezervistov pod orožje.

Zunanje politično mnenje v Jugoslaviji je deljeno, vsaj v časopisju. Eni so na strani Nemčije in Rusije, oziroma zadnje in drugi so na strani Italije, ki upajo, da se bo slednjič le priključila zapadnima velesilama za ceno italijanskih zahtev na Sredozemskem morju. Nobenega dvoma ni, da so simpatije večine na strani prvih, kajti kri ni voda. Rusija bo najbrže simpatije Jugoslavije skušala pridobiti na ta način, da ji bo v ugodnem trenutku dejansko pomagala pridobiti Trst, Gorico, Pulj in Reko, kar je za srednjeevropsko politiko vitalnega pomena. To je imela v načrtu tudi Nemčija, a zase, in morda ima še, a je bila vendar že pred okupacijo Avstrije dala zagotovilo Jugoslaviji, za ceno ugodnih trgovskih koncesiji seveda, da bo spoštovala njene meje. Nemčija pa zaenkrat tudi z Italijo nima interesa iskati nikakih nasprotstev, medtem ko je stališče Rusije drugačno.

Kakor poročajo se Italija za vsak slučaj z mrzlično naglico močno utrjuje vzdolž nemške in jugoslovanske meje.

Vojne priprave v Mali Aziji

Ko sta spoznali Anglija in Francija, da na Balkanu nista dosegli željenega uspeha, sta pričeli s pomočjo Turčije organizirati veliko vojsko v Mali Aziji. Rusi pa tudi zbirajo svoje čete na Kavkazu ter so zaposleni pri gradnjah cest in strategičnih točk tudi nemški strokovnjaki. Gre se za nič drugega kakor izriniti angleški gospodarski vpliv, najprej sedaj iz Balkana in Podonavja ter potem dalje iz Male Azije in Indije, kajti menda je ni države na svetu, kjer bi ne imeli Angleži in židje svojih trgovskih koncesij. Seveda so gentlemani in dajo zaslužiti tudi takozvanim domačim "narodnim" voditeljem, a glavni dobiček pobašejo sami, medtem ko prizadeti narodi životarijo in niso mogli in ne bodo mogli v takih gospodarskih okoliščinah nikoli beležiti nobenega narodnega, kulturnega in gospodarskega napredka. Pomagati pa si sami ti mali narodi ne morejo, ker niso složni, za kar so vedno znali skrbeti tuji vplivi in interesi. Posebno Rusija se prizadeva dokazati, da je velika prijateljica in zaščitnica malih narodov. Baltiške države se niti najmanj ne pritožujejo čez svojo usodo. Sovjeti jih v ničemer ne nadlegujejo. Tudi Ukrajinci se ne pritožujejo niti katoličani ne, kajti moskovski list "Brezbožnik" je sam priporočal, naj se spoštuje katoliški kult Ukrajincev in naj se ne zapostavlja katoliških duhovnikov. Poljaki pod Nemčijo pa tega od strani Nemcev ne morejo trditi, a pri Poljakih igra glavno vlogo narodnost tudi pri katoličanih. Zato Poljaki in Čehi ne morejo biti preje zadovoljni, dokler jim ne dajo popolne svobode, kar jim bodo tudi najbrže dali v smislu sovjetsko-nemških interesov, to je, da ne bosta smeli imeti Anglija in Francija tam nobenega vpliva več.

Male države, četudi so bile doslej samo žoga velesil, bi ne hotele biti za nobeno ceno kake vazalke Nemčije in Rusije. To je čisto opravičen strah. A če se znajo med sabo dobro organizirati, se jim kaj takega ni treba čisto nič bati, marveč se jim nudi ugodna prilika, da se postavijo na lastne noge. Treba pa je rešiti najprej vsa manjšinska vprašanja ter postaviti vse gospodarstvo na solidno socialno bazo.

Na rusko-finskem bojišču

Čeprav vlada na rusko-finski meji še zelo ostra zima, so se sovjeti odločili za ofenzivo ter čimpreje s to zadevo končati. Mannerheimovo črto so že prebili na več krajih. Če ne pride izdatnejše pomoči Fincem, kakor so obljubili v Angliji, Franciji, Združenih državah, Italiji in drugod, bo Rusija v par tednih vojno zaključila. Če pa bodo preje omenjeni Fincem res pomagali, jim bodo predvsem pomagali razdejati mesta, vasi in domove ter napraviti tisoče žrtev mrtvih in ranjenih, kakor je bilo v Španiji in drugod. Sovjetska letala so že doslej napravila velikanske gospodarske škode po vsej Finski ter gre Fincem na bojišču precej trda pa prosijo nagle pomoči od vseh, ki so jim pomoč obljubili. Sovjeti so poslali dobro izvežbano vojsko in tehnično dobro opremljeno na bojišče, ki bo v silni premoči kmalu dosegla to, kar v Moskvi želijo.

Iz Londona so tudi poročali, da so v Moskvi odredili, naj se tudi v Baltiških državah vojaško pripravijo na boj proti Fincem in drugim, kar pa slednji zanikujejo in pravijo, da v Moskvi ničesar takega ne zahtevajo.

Trgovinska pogodba med Rusijo in Nemčijo

Te dni sta Nemčija in Rusija podpisali novo trgovinsko pogodbo. Rusija bo dobavala Nemčiji potrebne surovine in živež, Nemčija pa bo obratno zalagala Rusijo s potrebnimi industrijskimi izdelki. Če vzamemo z gospodarskega stališča sta si Rusija in Nemčija res eno drugi koristni. To posebno tudi nemško časopisje povdarja. Zanimivo je, kako ob tej priliki piše dnevnik "Der Angriff": Delavci vsega sveta, združite se proti angleškemu kapitalu. Napredna mladina vseh narodov, združite se za zrušiti star angleški izkoriščevalni sistem, ki ima v lasti vse zemske dobrine in vas drži proč od svetovnega bogastva. Delavci vsega sveta, vključivši angleške, združite se.

Te besede so vsekakor za uho delavnega ljudstva zelo lepe in privlačne, samo če bi bile res iskrene.

V Moskvi tudi povdarjajo važnost tega trgovskega dogovora, a zgolj iz trgovinskega stališča.

Poslanstvo Sumner Wellesa

Združene države so poslale državnega podtajnika Sumner Wellesa v Evropo, ki bo obiskal vse prestolnice velesil, izvzemši Moskvo. V Moskvi so to vzeli ogorčeno na znanje ter obenem izjavili, da se ne bo delalo nobenih sklepov več brez Rusije in da naj si to vsi vzamejo na znanje.

Prvotno se je zdelo, da bo Welles agitiral za mir, a je dejal Roosevelt, da temu ni točno tako. Obiskal bo najpreje Rim, a je zelo značilno, da je Italija že vnaprej izjavila, da bodo Združene države v misiji svojega odposlanca doživele popoln frakas. V tem oziru ima Italija gotovo popolnoma prav, kajti spraviti Anglijo, Francijo ter Italijo in Nemčijo ter jih pripraviti proti sovjetom, mu ne bo mogoče, a se dobijo tudi, ki trdijo, da ima Wellesovo potovanje edino ta namen, da utrdi tretji termin bodoče kandidature predsednika Roosevelta.

Papeževo prizadevanje

Poleg drugih je tudi papeževa diplomacija zelo aktivna. Z obiskom italijanske kraljeve dvojice je skušal navezati kar najboljše stike z Italijo, a Mussolini, kakor je želel, ga še ni obiskal.

Potem je papež navezal zelo dobre stike tudi s predsednikom Združenih držav Rooseveltom, ki je poslal svojega zastopnika v Vatikan. Dalje je poslal papež tople čestitke japonskemu cesarju ob priliki obletnice ustanovitve cesarstva "Sonca". Sprejel je v avdijenco romunskega državnega ministra Canciuova s katerim se je razgovarjal o političnem položaju na Balkanu in Podonavju. Papež je namreč obljubil moralno pomoč tem državam proti sovjetom.

Argentinske Vesti

VOLITVE V CATAMARKI

Volitve v Catamarki, v katere so šli demokrati v boj s parolo: zmagati na vsak način, in radi katerih je nastalo celo veliko nasprotje med državnim predsednikom dr. Ortizom in podpredsednikom Castillom, bodo najbrže potrjene. V petek 16. t. m. se zberejo glasovalci, ki bodo glasovali o novoizvoljenih, če se med tem še kaj posebnega ne dogodi.

BOJ STAVKUJOČIH S STAVKOKAZI

Stavka pleskarjev že nekaj časa traja, ne da bi se med delavci in gospodarji prišlo do kakega zaključka. In kakor pri vsaki stroki, tako so tudi v tej nekateri, ki niso vpisani v sindikat in se ne pokoravajo njegovi odredbi.

Radi tega ti delavci gredo na delo, dočim organizirani počivajo. Da gredo njihovi sodelavci delat, to gotovo jim ni všeč, ker je to proti skupnim in delavskim interesom, zato pa poskušajo organizirani delavci stavkokazom delo preprečiti.

Taki neorganizirani pleskarji so opravljali svoje pleskarsko delo tudi v soboto v poslopju, ki se nahaja na ulici Reconquista 538, pa pridejo stavkujoči: Lorenzo oGdoy, Bisiesto Ortúzar, Enrique Soto, Victorio Alberdi, Angel Casares, Quirino Colino in Raúl Juvenal in so zahtevali, da prenehajo z delom. Ker delavci niso ugodili njihovi želji, je Juvenal potegnil revolver in pričel streljati. Na njegovo streljanje je začel streljati še stavkokaz Andrés Durand. Streljanju je napravila policija konec in je štrajkarje odpeljala s seboj.

GIBANJE PREKOMORSKIH PARNIKOV

Kljub nevarnostim, ki jim pretijo, prilezejo v buenosaireško pristanišče še dovolj številni parniki in motorniki. Kar se tiče italiajnskih prevoznikov, ki sicer niso toliko podvrženi nevarnosti, vendar do sedaj prihajajo bolj poredkoma, izvzemši ta mesec.

V soboto 3. je prispela "Neptunia", ki je v četrtek 8. odplula že nazaj proti Evropi. V sredo 7. je priplula "Pssa. Giovanna", ki je pripeljala 260 potnikov. Dne 22. pa ima dospeti motornik "Oceania". Nazaj pa je odplula "Pssa. Giovanna" 15. februarja. Kdaj pa odrine "Oceania" še ni določeno.

V nedeljo 4. t. m. je priplul francoski parnik "Jamaique". V ponedeljek 5. t. m. pa sta priplula brez vsakih nezgod še dva francoska parnika, "Kerguelen" in "Lipari".

V četrtek 8. t. m. je odplula proti Marseju "Campana".

V petek 9. t. m. je dospel angleški prevoznik "And. Star".

Na poti proti Valparaisu je Conte Grande, ki opravlja potniško službo mesto potopljenega Orazia.

VOLILNA PROPAGANDA V POLNEM TEKU

V vseh provincah, kjer se imajo v kratkem vršiti dopolnilne volitve, volilna propaganda dela na vso paro. Voditelji vseh treh največjih strank, demokratične, radikalske in socialistične potujejo od mesta do mesta ter navdušujejo volilce za svojo stranko. Največ aktivnosti v tem je v buenosaireški provinci, kjer kandidira za guvernerja Barceló in podguvernerja Miguez na demokratični listi, katerih uspeh je več kot zagotovljen.

Na volitve pa se pridno pripravljajo vse stranke tudi v Buenos Airesu samem, kjer se bo bil hud boj me dsocialisti, radikali in concordancisti.

UGRABLJENI OTROK

Veliko razburjenje se je polastilo letoviščarjev v ponedeljek v Mar del Plati, ko je nek človek skočil z avtomobila, pograbil dečka, Antonia Buttorija, starega 3½ leta, ki se je pod varstvom pestunje tam igral in zopet z avtom odpeljal.

Ugrabljenje, pa kakor je razburjenim posetnikom kmalu pojasnila pestunja Irena Frandolič, ni bilo bogve kake hude narave, ker je bil ugrabitelj lasten oče otroka, veleposestnik Josć Batturi, ki je ločen od svoje žene.

Policija sedaj išče ugrabitelja, da mu odvzame otroka in ga privede nazaj materi.

RADI OPEKLIN JE UMRLA

Rosa Costa, stara 53 let je hotela zanetiti v štedilniku ogenj. Polila je kurivo z nafto ter takoj nato vžgala žigico, katere plamen je prišel prehitro v dotiko z nafto in ogenj je zajel ubogo ženo. Na vpitje je prihitela njena hči, ki je ogenj na njej sicer pogasila, toda mati je zadobila že tako hude opekline, da je kmalu po prevozu v bolnišnico Alvarez izdihnila.

POCENI SADJE

V sredo se je na raznih stojnicah, kakor tudi na vozovih in kamijonih začelo prodajati sadje po znižanih cenah.

Prodajo tega sadja nadzoruje urad za prehrano.

LEPA PRILOŽNOST

Če bi kateri primorskih rojakov ali rojakinj rabili lire doma, jih lahko na cenen način kupijo pri nekem našem rojaku, ki jih ima doma. Dotičnemu rojaku v Argentini jih plačate šele, ko dobite od doma obvestilo, da so denar prejeli. Za podrobnejše informacije obrnite se na uredništvo Slovenskega lista.

NESREČE PRI KOPANJU

Nesreče pri kopanju so takorekoč vsakdanje in skoro vedno so si nesreče krivi kopalci sami, ker so neprevidni.

Te dni sta utonila v Riachuelu dva dečka, stara 10 in 12 let.

V nedeljo sta v San Isidru utonila Francisco Aubiñas, star 22 let in Juan Martínez 18 let star.

Koliko se zgodi še drugih nezgod pri kopanju, katerim sicer ni posledica smrt, nam dokazuje poročilo Rdečega križa, ki pravi, da je bilo od Núñeza do San Fernanda pomagano 58 ponesrečenim kopalcem.

AVTOMOBIL S POTNIKI VRED ZGOREL

Na poti med Arroyo Corto in Saavedro je padel v jarek avtomobil, ki je bil namenjen v Pigüé ter se je vžgal. Pri tej nesreči je zgorelo 5 oseb. Žrtve so naslednje: Juan Vivas star 50 let, Rosa Hayland 17 let, María Bernard 16 let ter njuni sestri Lola 13 let in Esther 9 let stara.

Težke opekline pa sta odnesla Enrique Hayland in Pedro Mandrini.

DOMAČE VESTI

ŽALOSTNA VEST IZ DOMOVINE DOMOVINE

Marija Štanta in Rozalija, poročena Primožič iz Mirna, sta dobili žalostno vest iz domačega kraja, da jima je umrla mati, Katarina Štanta, stara 59 let.

Naj bo pokojnici lahka domača zemljica! Preostalim v domovini, kakor tukaj v Argentini pa naše iskreno sožalje!

Prerana smrt nadebudnega mladeniča

Na pepelnico, 7. beruarja, je nenadoma umrl mlad fant, star komaj šestnajst let, Branko Gleščič, roj. 30. marca 1923 v Vrtojbi pri Gorici. Fant je šel zvečer še zdrav spat in zjutraj so ga dobili starši mrtvega v postelji.

Branko je bil lepo zrasle postave, lepega vedenja in zelo priden fant, ki je obetal biti v ponos staršem in vsemu izseljenstvu. Nepričakovano pa je posegla vmes kruta smrt ter ga iztrgala ubogim staršem in sestri, ki so neutolažljivi ob izgubi dragega sina in brata.

Pogreb mladega fanta se je vršil naslednji dan, katerega so se v velikem številu udeležili prijatelji in znanci.

Gleščičevi so stalni naročniki našega lista ter so tudi Prankota vzgajali v zavednega in poštenega Slovenca.

Dragi Branko, teli je lahko, a težko je tvojim staršem in sestri, ki si jih pustil v največji žalosti. Umrl si, ko še nisi okusil bridkosti življenja, ko se ti je v brezskrbni mladosti življenje očarljivo smehljalo naproti. Morda je zate tako bolje, kajti prihranjeno ti je marsikatero razočaranje, a hudo je tvojim staršem, ki so zate vse žrtvovali in si jim bil edino upanje.

Naj bo nepozabnemu mladeniču lahka tuja zemlja, preostalim pa naše iskreno sožalje!

Smrt mladeniča

Dne 3. februarja smo položili k večnemu počitku Matevža Konobel, starega šele 33 let, doma iz Hruševja pri Postojni. Tajnost, zakaj si je nesrečni mladenič vzel življenje, je šla z njim v prerani grob. Zavžil je precejšnjo količino močnega strupa. Po izjavi zdravnika, ki je napravil obdukcijo, je trpel na kroničnem možganskem napadu, kar ga je gotovo dovedlo do tega tragičnega dejstva.

Njegovo truplo počiva na pokopališču v Moronu v prov. Buenos Aires, kjer je bila izvršena tudi obdukcija ter se je napravil tozadevni zdravniški in policijski zapisnik.

Na njega zadnji poti so ga pospremili nekateri njegovi vaščani in prijatelji, ki so poskrbeli tudi za cvetje in spodoben pogreb.

Naj počiva v miru v tuji zemlji!

Pokojni zapušča doma brata in sestro poročeno v Jugoslaviji, katerim vsem izrekamo tem potom naše iskreno sožalje!

*

Dragi Matevž!

Ni ti bilo sojeno, da bi počival v domači zemlji. Daleč od rojstne zemlje si legel v najlepšem cvetu svoje mladosti v hladno tujo zemljo. Le nekoliko tvojih zvestih prijateljev te je spremljalo na tvoji zadnji poti in ti položilo cvetja na grob. Nepopisno žalost sem nosil v srcu, ko sem stopal za tvojo krsto in še grenkejši so bili trenutki, ko sem vrgel pest grude na tvojo tesno hišo v kateri počiva zdaj tvoje izmučeno telo.

To naj ti bo v zadnji prijateljski pozdrav in snivaj v miru večno spanje...

Tvoj nepozabni prijatelj

M. Simčič.

Tragična smrt našega rojaka

V nedeljo, dne 4. t. m. je umrl tragične smrti naš vipavski rojak Anton Bandelj. Pokojni je bil rojen pred 35 leti v vasi Jakovce št. 7 (Vrabče) nad Vipavo.

Pok. Anton, priden in delaven kot mravlja, je imel v najemu še precejšnje zemljišče (quinta) na obsežnem posestvu imenovanem "Costa Podestá", kjer se je bavil predvsem z zelenjavo, katero je pošiljal na trg v Buenos Aires ali pa v La Plato.

Pred tremi meseci se je oženil z neko Slovakinjo in sta v najlepšem zakonskem razpoloženju kovala načrte za še lepšo bodočnost. Za nedeljo 4. t. m. je imel napovedan obisk sorodnikov in prijateljev svoje žene. Ker pa pokojni istih ni še poznal, sta se odpravila skupno z ženo z vozom, v katerem sta bila vprežena dva konja, na tamošnjo železnično postajo Los Plátanos, od koder bi imela prepeljati goste na svoj dom.

Nekako približno na pol poti proti postaji, se je na ozkem in razmočenem potu, imenovanem Camino de Podestá, nenadoma zgodila nesreča. Voz se je namreč tako nesrečno nagnil, da je iz njega padla mlada Bandeljova žena v obcestni jarek, tri metre globok, pet širok, v katerem je bilo čez meter visoko vode. Ko je pokojni to opazil, je še sam skočil z voza, da reši svojo ženo. Pri skoku je pa zadobil hud udarec voza v glavo, da se je nezavesten zvalil tudi on v jarek. Žena, ki je bila samo lahko ranjena se je takoj vzdignila, med tem pa se je tudi voz prekucnil in padel na njiju in je pri tem Bandelj dobil še drug in hujši udarec v križ. Žena je nato skušala moža rešiti, tako da mu je z eno roko privzdigovala glavo iz vode z drugo pa prestavljala voz in obenem klicala na pomoč. Od nekod je prišlo takoj nekoliko otrok, kateri pa niso mogli nič pomagati, stekli pa so na bližje kinte po ostale sosede. Ko so prišli so spravili iz vode Bandelja in ženo. Bandelj je potem čez kakih deset minut izdihnil, dočim je žena ostala le lahko poškodovana. Poginil je tudi en konj, last Bandelja, a ostali konj je bil izposojen.

Pokojnega so zatem prepeljali na njegov dom, od koder so ga naslednji dan prepeljali na pokopališče v Espeleta.

Pokojni Bandelj zapušča v domovini očeta, mater, brata in tri sestre, v Argentini pa sestro Marijo por. Dobošič, kakor tudi miado vdovo.

Pokojni je bil zvest naročnik Slov. lista več let. Naj mu bo lahka tuja zemlja, ostalim pa naše sožalje!

ZAHVALA

Potrti neizmerne žalosti ob izgubi našega nepozabnega

BRANKOTA

katerega nam je nagla smrt tako nenadno iztrgala iz naše srede, si čutimo v dolžnost zahvaliti se vsem prijateljem in znancem, ki so nas v teh teških urah tolažili, posebno pa mnogim, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, ter darovali mnogo vencev in cvetja.

Prisrčna hvala vsem!

Neutolažljivi starši GLEŠČIČ, SESTRA in OSTALI SORODNIKI.

Tudi glede manjšin je dejal papež, da je treba vprašanje prej ali slej temeljito rešiti, a naše manjšine na Primorskem pa ni nič omenil. S tega sklepamo, da je vatikanska politika le priložnostna in zelo daleč od Kristusovega nauka: Pojdite med narode...

Črno morje

Črno morje okrožujejo Rusija, Turčija, Romunija in Bolgarija. Nebo nad tem morjem je jasno, a okrog njega se baje pripravljajo tako črne reči, da človek s strahom ugiba kaj bo vse prinesla ta nevihta.

V zadnjem polstoletju je bil Balkan evropska smodnišnica in tudi sedaj menda ne manjka nič drugega, kakor vreči baklo vanjo. Osrednja točka je Romunija. Od nje hočeta svoji manjšini Bolgarija in Madžarska, velesile pa se tepejo za tekoče zlato: petrolej, ki je kakor za časa grškega kralja Midasa, usodno za Romunijo.

Na eni strani stoji z grožnjami in oboroženo silo skoro na meji Nemčija, in prav na meji Rusija, na drugi strani s pomočjo Turčije v Črnem morju pa Francija in Anglija. Ker pa sluti Romunija usodo Češke in Poljske se trudi kar mogoče ugoditi zahtevam Nemčije.

Če bi ostala Rusija nevtralna, bi zvezni velesili lahko opravili z Nemčijo, a Rusija noče videti v Črnem morju tujih vojnih ladij, tako je svoj čas tudi Turčiji povedala ter zahtevala tovrstno pogodbo, ki jo je, kakor je znano, Turčija odbila in sklenila pogodbo s Francijo in Anglijo. Sovjeti pa so pričeli zbirati čete na Kavkazu ter pripravljati vojne ladje v Črnem in Kaspiškem morju.

Kakor je znano so za časa svetovne vojne Nemčija, Avstrija, Bolgarija in Turčija skupno operirale proti Rusiji, a niso mogle ničesar opraviti. Rusi so z lahkoto vse nemško-turške napade v Črnem morju odbili ter potopili nešteto ladij.

Če se Franciji in Angliji ne posreči pridobiti na svojo stran Italijo, ki je vsekakor važna velesila na Sredozemskem morju, sta izgubljeni na Balkanu in Mali Aziji. Zato je pričakovati v tem smislu velikih "presenečenj".

Na pomlad bo pričelo

Mnogi napovedujejo, kar je tudi zelo verjetno, da bo na pomlad pričelo s splošno vojno morijo v Evropi. Tako hudo najbrže ne bo, kajti človeškega klanja se vendarle vsi bojijo in kolikor mogoče izogibljejo, a božali se pa tudi najbrže ne vstajenje! bodo. Treba je vpoštevati, da poleg oborožene pesti bije še poseben boj tudi moč duha, ki je vendarle mnogo upanja, da bo vsem izmučenim in toliko preizkušenim narodom prineslo prebujenje: resnično narodno, kulturno, socialno in gospodarsko

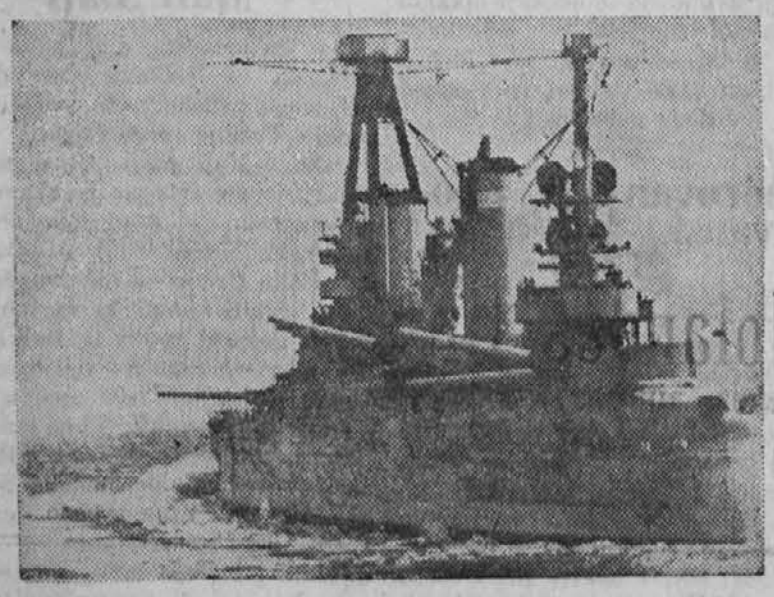

Francoska vojna ladja na straži

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJŠEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbera čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal

Buenos Aires

Vesti iz organizacij

Članski sestanek

V nedeljo 18. t. m. se bo vršil v društvenih prostorih, ulica Gral. Cesar Diaz 1657 važen članski sestanek Slovenskega doma, na katerem se bo razpravljalo o občnem zboru, ki se bo vršil 25. t. m.

Na sestanek so vabljen vsi člani tudi bivših društev Sokola in Tabora.

Pustne zabave v Slovenskem domu

Kakor druge zabave v Slovenskem domu, so se vršile tudi pustne v zelo lepem razpoloženju.

Burka "Huda žena in mož ponočnjak", je vsem zelo ugajala. Igralo se je dvakrat in vsakokrat je bilo zanimanje veliko. Živec Joško je res mojster v igranju in tudi drugi igralci so bili dobri, posebno Zofka Sulič se je izkazala, pa tudi Rezka Špacapan ni hotela zaostajati. Splošna želja vseh je bila, da bi se take in podobne igrice morale večkrat podajati. Tej želji bo društvo tudi skušalo ugoditi.

Orkester "Istra" jegotovo najboljši v slovenski naselbini, ki je dosegel pod agilnim vodstvom Venceljna Lazariča zavidljivo višino. Nenavadno lep in dober vtis je napravilo na vse, da so bili nekateri godbeni komadi komadi spremljani z lepim petjem Zofke Suličeve in bratov Lazarič. Priporočamo godbi, da se nauči tudi nekaj slovenskih komadov, ki naj bi bili spremljani s slovenskim petjem. To je novost v naši naselbini, ki ima skoroda umetniški pomen. Tako je prav: Domače zabave v Slovenskem domu ne smejo biti kake prostaške zabave, marveč merilo izseljenske kulture. Tudi ples nima nič slabega na sebi, celo v kulturno dopolnitev je, če se ga v ta namen izvaja.

Domače zabave v Slovenskem domu so bile torej nadvse lepe in prisrčno domače. Samo škoda, da se teh zabav udeležuje skoro isključno sama mladina, to je fantje in dekleta. Menda je temu vzrok premalo oderskih predstav: petja in iger.

Priznati moramo tudi lepo obnašanje mladine. Tako je prav. Pije se lahko le toliko, kolikor je človek potreben. Po drugi strani pa kulturnemu društvu ni potreba delati na račun pijače dobiček

Domače zabave v Slovenskem domu so torej v vsakem pogledu najlepše. O tem lahko potrdijo vsi prisotni in tudi drugi, ki niste bili zraven, si vzemite to na znanje, kar vam gotovo ne bo žal.

POTEK I. REDNEGA OBČNEGA ZBORA JUG. DRUŠTVA SAMOPOMOČ SLOVENCEV

Malo po napovedani uri, je predsednik otvoril občni zbor ter nato dal besedo tajniku, ki je poročal o društvenem delovanju na socijalnem polju, med drugim tudi glede dogovora društvenega zdravnika pod upravo dr. Veljanovića ter izvršenim zdravn. Dr. Oracio-Repetto.

Z ozirom na določitev stalnega društvenega sedeža se ni prišlo še do zaključnega sporazuma.

Nadalje je poročal glede prizadevanja nakupa društvenega zemljišča. V ta namen so se tudi zbirali posojilni prispevki, ki so dosegli lepo svoto 2.700 pesov kar bi z vsoto iz društvene blagajne doseglo okrog štiri tisoč pesov. Končno pa je odbor, z ozirom na zapletljaje v Evropi, ki bodo tudi za nas imeli nepovoljne posledice, začasno odgodil nakup zemljišča.

Sledilo je nato poročilo blagajnika, preglednikov računov in nadzornega sveta, ter se je nato prešlo na volitev Odbora, ki je z malo izjemo ostal isti.

Izvoljeni so bili: Predsednik Alojzij Sterle, podpredsednik Jakob Truden, tajnik I. A Podlogar, tajnik II. Jurij Kodela, blagajnik I. Anton Hace, blagajnik II. na prvo knjigo Franc Kastelic, blagajnik II. na drugo knjigo Franc Kuković, pregledniki računov: Josip Mlakar in Anton Ules. Nadzorni svet: Vinko Lavriha preds., Franc Petrinčič, Franc Rožanec in Alojzij Ferkul.

Propagadni odsek: za Avellanedo Jospi Zupančič, Franc Kuković, Josip Kožej in Josip Remec. Za mesto Buenos Aires pa: Jurij Kodela, Leopold Kuhar, Miha Zupančič, Anton Žnidaršič, Feliks Sterle, Vinko Truden, Jožef Koselec in Franc Razaga.

Tajništvo ostane v ulici Chivilcoy 2309.

Tem potom se najlepše zahvaljujemo Gospodarskem Podpornem društvu Slovencev v Villi Devoto, ker nam je širokogrudno dalo brezplačno na razpolago svoje prostore ter tako pokazalo bratsko razumevanje za medsebojno pomoč. Ob priliki se jim želimo oddolžiti.

Tajnik: **Anton Podlogar**

PRVI REDNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA "SLOV. KRAJINA" NA AVELLANEDI

"Slovenska Krajina" je imela 11. februarja svoj prvi redni občni zbor, ki se je vršil v lepem redu in velikem navdušenju članov.

Bil je izvoljen sledeči društveni odbor: Predsednik Adalbert Preininger, podpredsednik Andrej Lah, tajnik Štefan Rožman, blagajnik Jurij Dravec. Izvoljeni so bili tudi sledeči poverjeniki za posamezne odseke: Jože Škaper, Martin Kustec, Ivan Hozjan, Ciril Jekše in Jože Ivanič.

Občni zbor je sprejel tudi pravila. Članov ima društvo že 70 in se bo število, kakor vse kaže, kmalu podvojilo.

Novemu društvu in našim Prekmurcem želimo mnogo uspeha in napredka v njihovo vsestransko korist.

NAROČNIKI! — ALI STE PORAVNALI NAROČNINO? NAPRAVITE SVOJO DOLŽNOST!

IZ ROSARIA

OBČNI ZBOR ŠOLSKEGA DRUŠTVA

Jugoslovansko šolsko društvo v Rosariu bo imelo svoj redni občni zbor dne 25. februarja, v ulici Laprida 5758 — Saladillo, točno ob 5 uri popoldne, na katerega so vabljeni vsi rojaki, bodisi člani ali nečlani, vsi Slovenci in Slovenke, kakor tudi Srbi in Hrvatje.

Udeležite se občnega zbora vsi, da izvolimo nov odbor, ki bo znal voditi to prepotrebno šolsko ustanovo.

Torej na svidenje v nedeljo dne 25. februarja na občnem zboru, ki se bo vršil s sledečim dnevnim redom:

1) Otvoritev in nagovor predsednika.
2) Poročilo tajnika;
3) Poročilo blagajnika;
4) Poročilo revizorjev;
5) Poročilo gospodarja;
6) Volitev novega predsednika;
7) Volitev novega odbora;
8) Slučajnosti.

Kakor je bilo že javljeno, se bo vršil šolski tečaj tudi za odrasle otroke, od 3 razreda naprej. Tečaj se prične s 15. februarjem in sicer pri šolskih sestrah v ulici Cordoba 1646. Pouk se bo vršil vsak dan od 9 do 11 ure dopoldne. Tečaj bo trajal do začetka pouka v argentinskih šolah.

Starši vpišite svoje otroke v ta tečaj!

Za odbor: Smrdel, tajnik.

Iz Bahije Blanke

Naznanjamo, da smo se zbrali v nedeljo 4. februarja rojaki in rojakinje iz Bahije Blanke in okolice. Namen tega sestanka je bil, kako bi si organizirali podporno društvo. Na več predlogov smo se zedinili ter ustanovili pripravljalno društvo ter v osnutku določili kako si bomo pomagali eden drugemu v slučaju bolezni ali smrti.

Sestanek smo imeli pri g. Rotar, ki poseduje fabriko za izdelovanje sode.

Društvu še nismo določili imena. Na drugem sestanku, ki se bo vršil dne 3 marca, se bo določilo ime in drugo.

Tem potom pozivamo vse rojake in rojakinje na ta ustanovni občni zbor našega prvega društva v Bahiji Blanki, kjer se bomo dogovorili o vsem potrebnem.

V pripravljalni odbor so izvoljeni sledeči: predsednik Josip Ferletič, podpredsednik Karlo Starec, blagajnik Anton Novak in podblagajnik Josip Batagelj, tajnik Oselj Fran, tajnik II Rudolf Kljun.

Nove naročnike za Slovenski list bo poslal tov. Josip Pezdirc, kakor tudi slike, če bodo dobro izpadle.

Pripravljalnemu društvu želimo obilo uspeha!

Slovenska društva v Argentini in Južni Ameriki

Slovenci imamo v Argentini več društev, dasi so javnosti bolj poznana samo ona v Buenos Airesu.

Naša društva nimajo skoro nobenih skupnih vezi, niti ona v Buenos Airesu ne in seveda še toliko manj ona na deželi. Edina vez med njimi je Slovenski list, a ta vez je prerahla in premalo vpoštevana, da bi obojestransko dovoljno koristila, zato je potrebna Zveza vseh prosvetnih, šolskih, podpornih in gospodarskih društev. Do te zveze bo tudi prišlo, če bo dovolj razsodnosti pri vseh.

Lahko bi zanimalo in morda tudi ni vsem znano, koliko slovenskih društev je v Argentini. Začnimo od kraja.

V Buenos Airesu so: Slovenski dom na Paternalu, D.K.D. Ljudski oder v Villi Devoto, Gospodarsko podporno društvo Slovencev v Villi Devoto, Ivan Cankar v Saavedri, Šolsko društvo na Paternalu in Slovenski šolski tečaji v Villi Devoto, ter Jugoslovansko društvo samopoč Slovencev. Na Avellanedi: Slovenska Krajina. V Rosariju: S.D.D. Triglav in Jugoslovansko šolsko društvo. V Cordobi Jugoslovansko podporno društvo in D. K. D. Iskra. V Malagueñu: Jug. društ vzajem. pomoči. V Lomi Negri: Jugoslovansko društvo Bled. V Comodoro Rivadavia: Jugoslovansko društvo vzajemne pomoči. V Bahiji Blanki: Podporno društvo, ki se sedaj snuje.

Skupaj je torej šestnajst slovenskih društev v Argentini.

Poleg teh pa imamo še društvo "Krožek" v Montevideo in "Ornus" ter Slovensko šolsko društvo v Brazilu.

Vseh slovenskih društev v Južni Ameriki je torej doslej devetnajst, a so še nekateri kraji, kjer je večje število Slovencev naseljenih in bi bilo treba dati pobudo za ustanovitev društva.

V kolikor je nam znano so edino društva Ljudski oder v Devotu, Ivan Cankar v Saavedri in Iskra v Cordobi ter Krožek v Montevideo in Ornus v Brazilu v nekaki Zvezi. Vsa ostala društva pa so popolnoma vsako zase ter je edina vez med njimi Slovenski list, ki ga imajo vsa društva naročenega.

Zveza slovenskih društev bi bila po našem mnenju velikega pomena v vsakem pogledu za uspeh posameznih društev, kakor tudi cele naše naselbine. Zato ponovno priporočamo vsem, ki vam je resnično na srcu naše izseljenstvo, da pomagate po svojih močeh izvesti prizadevanje Slovenskega lista.

V tem smislu bomo sklicali še nekaj sestankov, na katerih upamo, da se bomo nam vsem vprid sporazumeli. Ni pa samo potreba, marveč tudi dolžnost, da pridete na te sestanke vsi treznomisleči. Le če bo veliko volje in pameti, bomo kaj dosegli.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

IZ UPRAVE

Franika P., Mihael J. in Marija P. — Naročnino smo prejeli v redu od Laknerja Franca. Hvala!

J. Kočevar. — Sprejeli naročnino in vas vpisali med nove naročnike. Hvala in pozdrave!

P. Novak, Misiones. — Naročnine prejeli v redu. Sprejmite naše pozdrave!

Satej R., Plaza Huincul. — Hvala za pismo. Obljuba dolg dela Med toliki Slovenci boš ja katerega novega naročnika pridobil. Pozdrave bomo izročili. Prijateljski pozdrav!

Sulič P., Alta Gracia. — Omenjeni so gotovo že tam in jim pisma nismo mogli izročiti. Sprejmite naše pozdrave!

Jakin R., Plaza Huincul. — Naročnino prejeli v redu. Hvala in pozdrav!

Pezdirc J., Bahia Blanca. — Pet naročnin in en peso za tiskovni sklad prejeli v redu. Hvala za nove prijavljence. Sprejmi najlepše pozdrave ti in vsi tamošnji Slovenci.

Makovič J., Col. San Pedro. — Naročnino prejeli v redu. Pozdrav!

F. P., Capital. — Izgubljene številke vam bomo dostavili. Pozdrav!

Vsi, ki ste poravnali naročnino pri naših inkasantih ali osebno na upravništvu imate tozadevno potrdilo.

*

List ni izšel prejšnji teden iz vzroka, ki smo ga bili že navedli. S prihodnjim mesecem, če boste vsi naročniki napravili vašo dolžnost in če se nam bo posrečilo pridobiti nekaj novih oglasov, bomo spet redno izhajali. Vendar samo pod tem pogojem. V nasprotnem slučaju pa nam ne kaže drugega, kakor da povišamo naročnino, ali pa zmanjšamo format, kakor so to mnogi listi naredili. Upamo, da tega ne bo treba.

IZ PATRONATA SLOV. LISTA

Tudi ta teden smo zaposlili nekaj naših ljudi.

Delo išče matrimonio.

Če kdo ve za kako delo ali če sam išče dela, naj nam takoj sporoči.

Poziv

Neki po Paternalu dobro znani avstrijski "general", ki se je menda že davnaj s pametjo skregal, je razposlal društvom in nekaterim zasebnikom neke okrožnice v katerih poleg drugih neslanosti podtikuje uredniku S. L. tudi denarna izkoriščanja od nekaterih oseb. Dotični naj dokaže trditve, ki jih je navedel na okrožnicah in sicer na ta način, da nam prizadete predstavi na občnem zboru Slov. doma osebno, ali pa ga bomo obratno javno na tem mestu proglasili za navadnega lažnika in obrekovalca.

Na druga nizkotna podtikanja, ki jih menda sporazumno z zgoraj omenjenim širijo še nekateri njemu enaki, pa se ne oziramo, ker se smatramo dovolj visoko stoječe, da nas strupeni in umazani jeziki ne dosežejo. Vendar smatramo za zelo podlo in nizkotno, če kdo iz same škodoželjnosti jemlje svojemu bližnjemu dobro ime in čast. V mislih nimamo sebe, marveč one poštene ljudi, ki jih z nami v zvezi obrekujete. Sramujte se!

Ivan Kačin

MIRNO ŽIVLJENJE V ARGENTINI

JE NEPRECENLJIVE VREDNOSTI.

Spomnite se Vaše družine, katera ne more praznovati VELIKE NOČI v takih blagodejnih okoliščinah.

Najboljši dokaz Vaše ljubezni do njih dokažete s tem, če nam poverite, čim prej, Vaše denarno nakazilo (z zračno pošto brez doklade) in z največjo varnostjo, kakor do sedaj:

Jugoslovanski Oddelek

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala: Bmé. MITRE 234 vogal 25 de Mayo.

Podružnica za Bs. Aires: CORRIENTES 1900 vogal Rio Bamba.

KADAR IŠČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires

U. T. 54 - 3588

Neverjetno!

Prva Slovenska krojačnica

v Villa Devoto Vam nudi ugodno priliko za pomladanske in poletne obleke.

NE ODLAŠAJTE

V zalogi velika izbira prvovrstnega blaga. Izdelujem ženske obleke po moškem kroju. Priporoča se

DANIEL KOSIČ

Ul. Calderón 3098

Villa Devoto

Jugoslovansko društvo v samopomoč Slovencev

VABI

vse cenjene rojake in rojakinje na

Vinsko trgatev

ki se bo vršila v soboto 17. februarja ob 9 uri zvečer na dvorišču znane gostilne pri Terplanu, ul. Chacabuco 501 na Avellanedi.

K veiki udeležbi vljudno vabi ODBOR.

V slučaju slabega vremena se bo vinska trgatev vršila drugi dan v nedeljo 18. februarja ob peti uri popoldne.

Slovenci doma in po svetu

VPLIV ANGLEŠKE BLOKADE NA TRŽAŠKO LUKO

Agencija Havas poroča: Italijanski gospodarski krogi so zelo zaskrbljeni zaradi poostritve blokade, ki sta jo začeli izvajati Francija in Anglija. Italijanske gospodarske kroge zlasti skrbi usoda Trsta, preko katerega je šlo največ nemškega izvoza v prekomorske države. Ako bo izpadel nemški izvoz, ki je šel doslej preko tržaške luke, bo to pomenilo za mesto gospodarsko propast, ker tržaška luka za interni italijanski promet ne prihaja mnogo v poštev. Večino blaga, namenjenega v Italijo, ki so ga uvažali preko Trsta, je tvoril premog.

NOVI VRTCI "ITALIE REDENTE"

..Trst. — Za svojo dvajsetletni obstoja društva "Italia Redenta", o kateri smo obširno poročali v našem listu pred nekaj meseci, je to društvo otvorilo sedem novih otroških vrtcev v Julijski Krajini. Dosedaj je bilo 183 vrtcev tega društva, ki so bili posejani po vsem Primorskem, s sedmimi novimi bo njihovo število doseglo 190. Število otrok, ki so posečali te vrtce, se je tako dvignilo od 8,500 na 8,800.

Teh sedem vrtcev je takole razdeljeno: novi otroški vrtec v doberdobski občini, v katerega pohaja 70 otrok, novi otroški vrtec v lovranski občini (v Dobrekih) s 25 otroki, novi otroški vrtec v Massi (Kopriva v furlanski nižini) s 70 otroki, novi vrtec v Logu (Bovec) za 26 otrok, novi otroški vrtec v dornberški občini (v Zalošču) za 30 otrok, novi otroški vrtec v rihemberški občini pa se je šele osnoval.

VELIKA TATVINA V ILIRSKI BISTRICI

V Ilirski Bistrici so nedavno neke noči tatovi izrabili močno burjo, obiskali trgovino tvrdke Vestor. Razbili so železja na oknu, ki so bila zelo močna in se je mislilo, da jih bo težko odstraniti in tako prišli v trgovino. Pokrali so mnogo blaga, nogavic itd. Škodo cenijo na 10,000 lir. Karabinjerji pridno iščejo storilce.

ZOPET NESREČA S STARO GRANATO

V tržaško bolnišnico so pripeljali 20 letnega Milana Poljšaka iz Rihemberka z veliko rano nad levim očesom. Njegov brat Ciril, ki ga je spremljal, je povedal, da je Milan pri delu na njivi zadel s krampom na staro granato, ki je eksplodirala. Če ne nastopijo komplikacije, se bo moral Milan zdraviti pet tednov.

PADEL POD KAMJON, KO SE JE VRAČAL OD VOJAKOV

..Gorica. — Težka prometna nesreča se je zgodila koncem novembra preteklega leta na cesti pri Solkanu. Tega dne se je v veselem razpoloženju vračal domov od vojakov 25-letni Stanislav Ipavec, stanujoč v Škodniku pri Kanalskem Kalu. Vojake je služil pri 11. regimentu bersaljerjev v Gradiški. Z odpustnico v rokah se je podal iz kasarne, zajahal kolo in jo potegnil proti Gorici. Pri Solkanu pa ga je doletela nesreča. Nasproti mu je prišel velik kamjon, k je imel prikolico. Morda se je Ipavec prestrašil, ko je nenadoma zagledal na ovinku kamjon, ali pa se mu je pripetilo kaj drugega, to se še ne ve, ter zadel z glavo ob prikolico. Rana na glavi je bila strašna. Ipavca je usmrtilo kar na mestu. O nesreči so ljudje obvestili karabinjerje, ki so odredili, da je bilo truplo prenešeno v solkansko mrtvašnico. Tragičen konec mladeniča je vzbudil pri vseh sočutje.

NOVI DOKTOR

Na univerzi v Padovi je bil promoviran za doktorja filozofije g. Ciril Šinigoj, doma iz Mirna pri Gorici. Mlademu profesorju, ki je že dobil prvo službeno mesto v Trbižu, čestitamo.

NA NASLOV DRUŽBE "SACEO"!

Ta odlična družba za napeljavo električne moči, je zgradila po vsej Julijski pokrajini že ogromno električno omrežje. V pravilni presoji potreb podeželskega ljudstva je napeljala električno luč že do oddaljenih in prav skromnih vasi, ki so odročne in ne leže ob glavnih prometnih progah. Zato se čudimo, da razmeroma velika in delavna vas Osek v Vipavski dolini, ki leži dober kilometer oddaljena od državne ceste, ob vznožju Trnovske planote, še ni dobila prepotrebne električne luči. Vaščani si jo že dolgožele in so to svojo željo že večkrat izrazili, pa nimajo sreče, čeravno sveti elektrika že čisto v njihovi bližini. Sedaj, ko se je petrolej tako močno podražil in se ga celo težko dobi, ter je tudi vsaka druga razsvetljava združena z nevšečnostmi, občutijo to pomanjkanje še toliko bolj. Uverjeni smo, da bodo merodajna mesta njihov neprijetni položaj nuvidela in bo v Oseku kmalu zagorela električna luč.

SMRT DVEH UGLEDNIH ŽENA

V Kanalu je po daljšem bolehanju umrla gospa Katarina Segalla, stara 59 let. Bila je dobra mati in pridna gospodinja. Pred nekaj meseci jo je za vedno zapustil njen mož Štefan, sedaj mu je kot zvesta življenjska družica sledila. Zapušča številno družino osmih sinov in hčerá.

— V Gorici smo pokopali gospo Evgenijo Vižintin, soprogo upokojenega nadučitelja g. Rudolfa Vižintina. Dosegla je 6 6let. Do zadnjih mesecev je bila vedno zdrava ter skrbna mati in žena.

Razžaloščenim družinam iskreno sožalje !

SMRTNA NESREČA

Iz Podmelca nam pišejo: Dne 8. decembra se je smrtno posnesrečil 55 letni lesni trgovec g. Anton Makuc iz Gorice, ki je bival na podmelški Ilovici zaradi obrti. Odhajal je iz bivšega Klavžarskega in Knežkega "Dopolavora", ki so ga baš otvarjali v novih železničarskih prostorih. Na strmini mu je spodrsnilo ter je strmoglavil na spodaj ležečo cesto in si razbil lobanjo. Z železniške postaje so nesrečo opazili ter ga nezavestnega odnesli na litorino, ki je ob 10 zvečer pravkar privozila mimo. Proti jutru je umrl v goriški bolnišnici. Zanimivo je, da je to letos že druga nesreča na istem mestu na poti iz istega lokala.

NADZORSTVO NAD KOŽAMI

Zelo stroge določbe so bile zadnje čase izdane v Italiji ne samo glede mesnih izdelkov, njihove prodaje in uporabe, pač pa tudi glede kož. Tako je bil izdan poseben odlok, po katerem mesarji ne smejo svobodno prrodajati kož tistih živali, ki so jih bili zaklali, predvsem govejih in konjskih kož, pač pa jih morajo v petih dneh izročiti Združenju klavnic. Tu jih uradno pregladajo in žigosajo, nato pa pošljejo Združenju trgovcev s kožami. Kako jih smejo nato prodajati, to določi ministrstvo za korporacije. Svojo besedo imajo tudi pri tem vojaške oblasti, ki sporočajo Združenju trgovcev s surovimi kožami, koliko teh kož je treba dati v vojaške namene Usnjati izdelki, ki bi bili namenjeni uporabi civilnega prebivalstva, se iz teh kož ne smejo izdelovati. Tudi zasebniki, ki imajo v svoji zalogi surove živalske kože, morajo prej prositi za dovoljenje, če hočejo te kože uporabljati v lastne namene. Povedati morajo dalje, za kaj bi jih radi porabili. Oblasti izdajajo takšna dovoljenja po svoji uvidevnosti.

KAVA IZ DOMAČIH ZELIŠČ — DOBRODOŠEL IZUM ISTRSKEGA KMETA

Odkar je izbruhnila v Evropi vojna, je z dobavo kolonijalnega blaga povsod, ne samo pri nas, bolj križ. To predvsem zaradi nevarnosti, ki so v zvezi s prevozom iz daljnih čezmorskih pokrajin. Tako je med drugim kaj hitro zmanjkalo tudi kave. Ker pa je to stvar, ki se je ljudje ne morejo kar tako odvaditi, so začeli ponekod brž iskati nadomestila. Tako poročajo iz Kanfanara v Istri, da se je nekemu tamkajšnjemu kmetu posrečilo skuhati neke vrste umetno kavo iz zelišč, ki jih je nabral v domači okolici Pravijo, da ima ta njegova nova pijača skoraj čisto enak duh in okus kot prava kava. Hotel pa se je njen iznajditelj prepričati, če ni morda ta njegova pijača zdravju škodljiva. Zato jo je poslal v kemični laboratorij v Pulju, naj jo pregledajo. Tu so baje ugotovili, da ima ta nadomestek precej sličnega v sebi kot prava kava in da tudi ni prav nič škodljiv. Na vsak način je takšna iznajdba v teh težkih vojnih časih, ko si ne moremo in tudi ne smemo privoščiti vsega, kar bi si želeli, zelo dobrodošla. Sicer do zdaj na splošno ljudje še ne

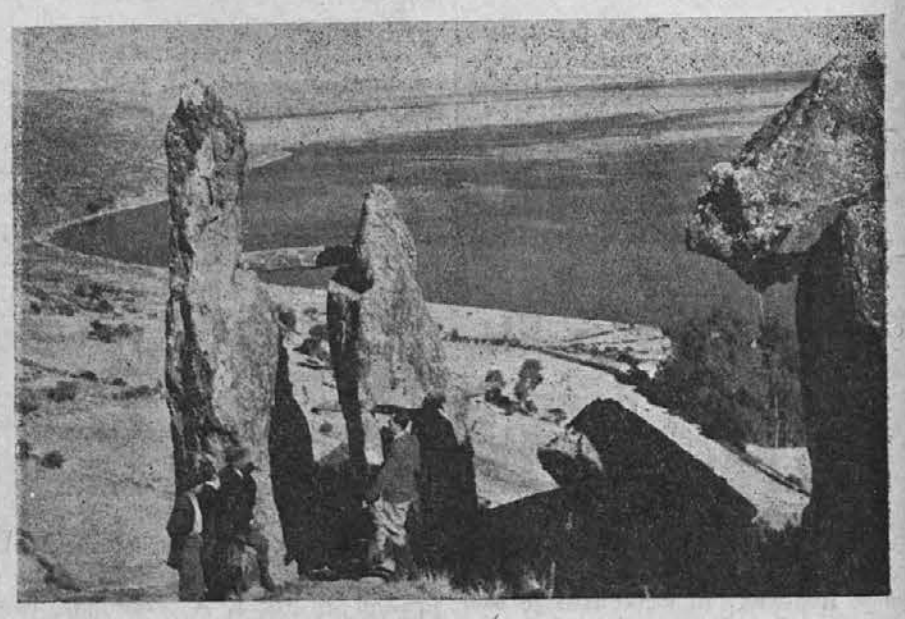

Ostanki kulture izumrlih Inkov

verjamejo preveč v to novo iznajdbo. Tisti, ki verjamejo, pa se boje, da morda takšne čudovite rastline rastejo samo v okolici Kanfanara. Na splošno pa si gotovo vsi žele, da bi raje prenehala vojna in da bi bilo spet vsega dovolj, kakor je bilo v prejšnjih dobrih časih.

PO TRSTU SPET BRNE AVTOMOBILI

Takrat, ko se je začela vojna, je bil po vsej Italiji zelo omejen promet z avtomobili, ponekod pa celo čisto ustavljen. Ta odlok je bil izdan zaradi tega, da bi zasebniki ne porabili preveč bencina in bi ga potem, če bi tudi Italija morala v vojno, primanjkovalo za vojaške potretrebe. Nekako tri mesece je zdaj že potekloo d izbruha vojne v Evropi in od te omejitve avtomobilskega prometa v Italiji. Avtomobili so ostali ves ta čas v garažah in njihovi lastniki so nestpno čakali odloka, kdaj bodo smeli spet zavoziti na cesto in se po mili volji preskrbeti z bencinom Ker pa so se zadnje čase politični dogodki nekako na bolje zasukali, tako, da se je vojna nevarnost spet precej odstranila, je italijanska vlada smatrala za potrebno preklicati svoj prejšnji odlok o prepovedi avtomobilskega prometa. Tudi v Trstu je naenkrat postalo življenje po ulicah vse drugačno. Zabrneli so avtomobili in po ulicah vidiš spet avtomobilski vrvež kot pred vojno. Italijanske oblasti pa računajo na vse. Tudi na to, da so se morda ljudje v teh borih treh mesecih preveč odvadili avtomobilskega prometa. Zato so ob tej priliki izdale tudi opozorilo na vse, na pešce, kolesarje in avtomobiliste, naj bodo pri ponovni uvedbi avtomobilskega prometa previdni, da se ne bodo preveč ponavljale prometne nesreče. Predvsem velja ta opomin avtomobilistom samim, da ne bi prehitro vozili.

ZA VSE NI NIKOLJ SLABO...

Tudi pri raškem premogovniku v Istri se dobro zavedajo težkih časov drugod po Evropi. Menda še nikdar ni bilo toliko povpraševanja po tamkajšnjem premogu kot ravno v teh časih. Potreba po premogu pa se je pokazala še prav posebno zdaj, ko se ladje skoraj ne morejo več preskrbeti z angleškim premogom. Zato ni prav nič čudno, se so se začele vedno pogosteje ustavljati v istrskih pristaniščih grške in tudi jugoslovanske trgovske ladje z namenom, da tam naložе za svoje potrebe istrski premog. Predvsem so to tiste ladje, ki opravljajo plovbo bolj ob obali na Jadranskem in Egejskem ter v vzhodnih morjih. S tem vprašanjem se bavijo tudi italijanski časopisi in mu posvečajo precejšno pozornost. Pričakujejo celo, da se bodo jugoslovanske in grške ladje v bodoče še pogosteje ustavljale ob ostrski obali, če bodo razmere ostale iste kot do zdaj, in da bodo kaj pridno kupovale istrski premog. Torej je tudi v tem oziru sedanja vojna Italiji le v korist. Toliko v korist, da italijanski časopisi v gotovih ozirih skoraj ne skrivajo želje, da se razmere v Evropi ne bi prehitro zboljšale.

ZA ZBOLJŠANJE ZDRAVSTVENIH PRILIK NA GORIŠKEM

Poročali smo, da je goriški prefekt dr. Cavani imel v Vipavi daljše posvetovanje z zdravniki in živinozdravniki vipavskega in idrijskega okraja, na katerem so določili smernice, po katerih naj bi se skrbeza podvig zdravstvenih razmer v deželi. Slični, vsekakor potrebni in hvalevredni sestanki, na katerih je prefekt podal svoja navodila, so se vršili potem še pri Sv. Luciji, v Kanalu in v Gradiški za Furlanijo. V Gorici se je te dni na pobudo prefekture obdržal tečaj za občinske sluge in čuvaje, pri katerem so strokovnjaki predavali in pojasnjevali občinskim nameščencem, kako je treba skrbeti za higijeno v domovih, stanovanjih, šolah, družinah in v vseh življenjskih prilikah, kako se je mogoče varovati raznega škodljivega mrčesa in kako naj se gradijo in čistijo hlevi, gnojne jame in razne druge gospodarske naprave, da bodo zdravstveno neoporečne.

SLJIVOVICA
ŽGANJE
PELINKOVEC
VERMUT
Zlatko Badel
Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.
U. T. Olivos (741) - 1304

OBIŠČITE KROJAČNICO
Leopolda Ušaj

Sporočam Vam, da imam v zalogi najmodernejše blago za POMLAD in POLETJE
Pridite k meni, kjer boste najboljše postreženi.
GARMENDIA 4947
Buenos Aires La Paternal

Ana Chrpova
Slov. babica
dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.
ENTRE RIOS 621
U. T. 38, Mayo 8182

Veliki zavod
"RAMOS MEJIA"
Venereas
ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.
SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)
KOŽA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.
ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.
SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.
ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.
REVMATIZEM: kila, nadua, gota. Šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.
PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.
ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.
GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.
POPOLNO OZDRAVLJENJE $ 30.—
PLAČEVANJE PO $ 5.— NA TEDEN
Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenj zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.
OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12
Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

Skala ubila mladega rudarja

Trbovlje, novembra. — Rudarsko delo je zadnje tedne novembra terjalo kar po vrsti že več življenj. Medtem, ko so se po navadi nesreče dogajale globoko pod zemljo pri odkopavanju premoga, so tokrat v kratkem časovnem presledku plačali s svojim življenjem rudarji, ki so bili zaposleni pri separaciji in elektrarni TPD ob Savi. Komaj dobra dva tedna je od tega, odkar je podlegel hudim ranam Jernej Eržen, devetindvajsetletni delavec, ki so ga stisnili vozički, nato je umrl od strašnih opeklin Anton Stušek, ki se je ponesrečil pri delu v elektrarni. Že je padel kot žrtev dela zopet na separaciji, Henrik Bajda, star šele 28 let. Bilo je že pozno zvečer, menda proti desetim, in aBjda se je v mislih gotovo že odpravljal domov, na Dobovec k svoji ženi in detetu. Ob desetih je končal svoj šiht in gotopo strmi poti proti svoji mali domavo se je veselil, da bo spet pohitel čiji. Usoda pa je v svoji krutosti hotela drugače.

Bajda je ob tistem času baš nakladal premog. Blizu njega so bili zaposleni drugi rudarji. Kar so Bajdovi tovariši pričeli kričati in ga opozarjati na pretečo nevarnost. S strmega pobočja se je utrgala skala ter se z vedno večjo brzino kotalila naravnost proti mestu, kjer je delal Bajda. Zaradi šuma bližnje lokomotive ni slišal opozorij in krikov svojih tovarišev. Strašna nesreča je bila bliskovito tu. Skala je z vso silo zadela Bajdo, ga porušila na tla, mu zdrobila prsni koš in v silnem sunku zlomila tilnik. Prva pomoč je bila takoj na mestu. Nesrečneža so položili na nosila, da ga prepeljelo v bolnišnicao, vendar je Bajda izdihnil že med potjo. Po isti strmi poti, ko jo je pokojni v večletni službi premeril pač več tisočkrat, so ga sedaj njegovi tovariši v tužnem sprevodu nosili poslednjič, mrtvega. Vest o nesreči je udarila kot strela v Bajdovo družino. Bajda je zapustil ženo in dete. Pri rudniku je bil zaposlen devet let. Ponesrečenega rudarja so pokopali ob veliki udeležbi delavstva na Dobovcu.

TIROLSKI NEMCI ZAPUSTE ITALIJO

..Rim. jan. — Uradni krogi so te dni naznanili, da se je 185.000 Nemcev, ki živijo v južni Tirolski, odločilo za odhod v Nemčijo v smislu dogovora med Mussolinijem in Hitlerjem glede repatriacije. Dogovor ima rešiti manjšinski problem obeh držav.

KOROŠKI DROBIŽ

V Škocijanu pri Podjuni gradi firma Leitgeb novo tovarno za izdelovanje deščic iz raznih lesnih odpadkov. Deščice se bodo lahko uporabl, ale za izdelovanje pohištva.

*

Ob Zablatniškem jezeru so postavili nekaj novih stavb za strankino sportno igrišče.

*

Gradnja mostu pri Velikovcu, ki bo premostil celo dolino, se bliža koncu. Kakor sedaj kaže, bo nova cesta stekla prihodnjo pomlad.

*

Ob Baškem jezeru so preteklo nedeljo odprli novo mladinsko zavetišče "Saarpfalzhaus". Prihodnjo pomlad se bo v njega vselila mladina iz raznih delov Nemčije. Zavetišče vodi stranka.

Odpornost in sila Jugoslovanov

O narodih in plemenih čujemo često sodbe glede njihove življenske sile: to pleme je odporno, vzdržljivo, žilavo in plodno, ono pa ne. Eno pleme je okretno in napadalno, dru go topo in pasivno. Biološko, fizično, življenjsko silo moramo razlikovati od moralne in duševne, čeprav je vitalnost v osnovi ista. Za vse Balkance, zlasti pa za Jugoslovane in Bolgare se splošno misli, da spadajo med vitalno najjačje in najvzdržljivejše narode sveta. Balkanska vitalnost je tako močna in elementarna, nagon samoohrane tako silen in nepremagljiv, da tudi padajo vse kategorije obzira, kulturne in etike — mislijo še danes mnogi zapadni Evropci.

Nizki standard življenja in surova selekcija, po kateri v mnogih naših krajih ostaja pri življenju samo ono, kar je v resnici biološko najodpornejše, vse to ne dovoljuje uporabe zapadnoevropskega merila. Navadno se kot merilo zdravja in sile kakega naroda jemlje odstotek možitve in smrtnosti, toda za nas Jugoslovane je to merilo iluzorno. Podatke naše demografije in statistike je treba presojati s posebnim ozirom na gospodarske in pridobitne prilike, socialno zgradbo ter stopnjo omike. L. 1921 je imela Jugoslavija 11,984.000, deset let nato pa že 13,934.000 prebivalcev. Letni prirastek znaša tedaj okoli 200.000. V pogledu porastka prebivalcev spada Jugoslavija med prve države Evrope in morda je celo prva, vsaj po nekaterih evropskih statistikah, toda tudi z ozirom na odstotek umrljivosti jo moramo šteti med prve. Omika, gospodarske in zdravstvene prilike so v mnogih naših krajih pod najskromnejšim minimum evropskih zahtev in to odloča pri številkah takih statističnih tabel. V sami Jugoslaviji rastejo številke s severa na jug in z zapada na vzhod, kakor se pač dviga in pada raven našega življenja v pogledu omike in zdravstvenega stanja.

Naš človek se prehitro stara. Kmet na našem jugovzhodu je s štiridesetimi leti že star, preko petdeset let je že zrel za grob; ženska tridesetih let je že ostarela. Res je med našim ljudstvom najti tudi ljudi izredne starosti ali v splošnem se naš mladi svet hitro stara. Je to naša plemenska posebnost? Težko. Prej je temu vzrok nehigijenski način življenjać slaba prehrana, težko in naporno delo ob slabi negi telesa. Naši romantiki še danes radi prikrivajo te vzroke s frazo, da naš človek nagleje "izgoreva" kakor zapadni Evropec.

Bogatejši narodi bi niti ne mogli razumeti, kako da se naš človek lahko zadovolji s tako bednimi življenjskimi pogoji in v čem vsem trpi pomanjkanje. V kraških predelih nima niti vode, ponekod je skopa prehrana ostala na meji bednega vegetiranja. Med svetovno vojno so Nemci jadikovali, ker niso imeli vsak dan mesa. Pri nas pa so celi predeli, kjer prebivalci, dasi so živinorejci, niti v času globokega miru ne vidijo mesa, razen po dva ali trikrat na leto. V nekaterih krajih se pri mešenju kruha primesi tudi prst, da bi bil kruh "izdatnejši". Prehrana v nekaterih naših krajih je strašna in je gotovo globoko pod človeškim nivojem. Želodov kruh je v nekaterih krajih Južne Srbije običajen pojav v časih slabe letine. Toda ravno iz teh krajev izvirajo najkrasnejši predstavniki našega ljudstva, ti kraji so rezervoar naše narodne sile. Teh nekoliko krutih dejstev nam jasno kaže, kje moramo iskati najmočnejše dokaze jugoslovanske vitalne snage: v pasivnem trpljenju bede in pomanjkanja in sploh vseh negativov v življenjskih pogojih. Jugoslovani so pred vsem narod, ki zna trpeti, trpeti in trpeti — v tem je njegov najglobljі in najvztrajnejši heroizem, ki ga je zgodovina trdo in granitno izgradila. Vse njegovo ostalo junaštvo, najbolj pa ono, ki mu tako radi dajemo teatralni in pozerski videz, stopa v ozadje pred življenjsko resnostjo njegovega junaštva v trpljenju in prenašanju težav.

Zgodovina Jugoslovanov je izpolnjena s krvjo v toliki meri, da se redko kateri drugi narod, če govorimo čisto suho in statistično, lahko **meri z njim.** "Izjemno nesrečen narod" pravi Dragiša Vasić brez trohice fraze in pretiravanja. Fizično nemogoče je našteti in opisati vse, kar je in od koga vse je moral pretrpeti Jugoslovan v dolgih vekovih svoje večinoma robske in krvave preteklosti! Ni take epske širine in ni takihj epopej, ki bi mogle vse to pričarati naši domišljiji.

Globoka nezaupljivost je pognala korenine v dušo našega človeka. V stoletjih se je izučil, da se nima od nikogar nadejati dobrega in da mora od vseh strani pričakovati samo — napad. Trpeti in skriti se sam vase — ta črta izvira od nekod iz praslovanske globine našega človeka. V svoji pasivni sili ima nekaj od življenjske biologije slabejšega in s to biologijo je naš narod — gažen, zasužnjen in ponižan ne samo enkrat — zmagoval in je preživel svoje sovražnike in gospodarje. To je žilavost oratarja, človeka s koreninami v zemlji. Ni li nekaj ženskega v tej brezmejni sposobnosti trpljenja? Morda, po nordijskem merilu in občutku. Je li to znak duševnega primitivizma toposti in neobčutljivosti? Vseh teh pojavov nikakor ne moremo razložiti s feminilnostjo, apatijo in primitivizmom. Tu nam nastaja neki psihološki zakon, sprememba življenjske ritmike, ki se napoeled vsa izlije v en velik zamah, v heroizem žrtve in heroizem dejanja: moč trpeti in moč boriti se. Pri Jugoslovanih je to oboje samo ena sila, kar je najboljši dokaz za kompliciranost naše psihe, zdaj nordijsko in turansko ofenzivne in borbene, pa zopet slovansko pasivne in vajene vsakršnega trpljenja. Kakor morda noben drugi evropski narod spaja Jugoslovan v sebi oba ta dva vitalna organa, defenzivni in ofenzivni. On občuti in ceni s tem organom heroizem preziranegać pasivnega ženskega trpljenja, kakor tudi moški podvig borbe proti vsakemu sovražniku.

V bednih kočah kraških krajev vidimo najbolj grobo obliko tega našega trpljenja, brutalno in prozaično, da izziva usmiljenje in sram. Ali isti ta narod je dal vsemu temu tudi subtilno pesniško obliko: v svoji pesmi je z globoko vsebino poduhovil to silo trpljenja. Kakorkoli ta narod vzdiguje do neba junaštvo in borbo, moško obrambo svobode in časti, spopade in bojev, v njegovi duši ostane vedno skrito mesto pietete do onih, ki daleč od pozorišča boja trpe in umirajo brez glasu.

Posebno za tiho junaštvo matere ima jugoslovanski ep "mnogo duše", kakor narod sam pravi. Bol matere je najvišja mera trpljenja, ki ga človeško telo in duša moreta prenesti. V pesmi "Smrt majke Jugovića" izve mati za smrt svojih sinov, ali je trdega srca in ne zaplaka, šele pri vesti o poginu najmlajšega se ni mogla premagati. Ta jugoslovanska mati se čisto mirno lahko postavi v eno vrsto s spartansko ali starorimsko materjo. Turška doba ji je dala možnost, da ojekleni v prenašanju trp..ja in bola.

Širom jugoslovanskih dežel so ljudje cele vekove mirali "brez golema jada". Ta izredna odporna sila se ne more utemeljiti z neko kulturno primitivnostjo, pač pa ima svojo globoko moralno in karakterno osnovo.

(Iz knjige Vladimirja Dvornikovića, "Karakterologija Jugoslovena")

GHERMANDI PODAL OSTAVKO

Vipava. — Naš župan g. Vincencij Ghermandi je podal ostavko. Začasno ga bo nadomestoval prefekturni komisar g. Cesare Caso. Uradno poročajo, da je g. Ghermandi odstopil iz zdravstvenih vzrokov. Prefekt mu je izrekel zahvalo za uspešno delo, ki ga je izvršil za občinsko upravo.

Za kratek čas

Razočaranje

Ona: "Veš, dragi moj, če me vzameš za ženo, boš dobil v hišo nekoga, ki se sijajno razume na kuho."

On: "Veseli me, da znaš dobro kuhati."

Ona: "Jaz? Bog varuj. Jaz ne znam, ampak moja mama, ki bo stanovala pri naju!"

*

Wilsonova duhovitost

Za časa predsedovanja ameriškega prezidenta Wilsona je umrl neki višjiuradnik Bele hiše, po imenu Deaksis. Neki kandidat na njegovo službo je prišel k prezidentu in ga vprašal:

"Kaj mislite, ko bi jaz prišel na Deaksisovo mesto?"

"Nič ne mislim," je dejal Wilson, "toda najbolje bi bilo, da bi se obrnili na pogrebni zavod."

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA
zatecite se k
Dr. A. GODEL
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMŠKIH NAČINIH
KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI
ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni
ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE
Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.
GOVORI SE SLOVENSKO
CALLE CANGALLO 1542

Slov. Babica
FILOMENA BENEŠ-BILKOVA
diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernández. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane.
Ordinira od 9 zjutr. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

MODERNA KROJAČNICA
Peter Capuder
izdeluje moderne obleke po zmernih cenah.
AYACUCHO 975 — BS. AIRES
U. T. 41 - 9718

Kavarna in pizerija
Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.
Rojakom se priporočata
PETER FILIPČIČ
in JUSTO KRALJ
WARNES 2101 esq. Garmendia
U. T. 59 - 2295
La Paternal Bs. Aires

V JUGOSLAVIJI IN ITALIJI
ČAKAJO NA VAŠ VELIKONOČNI DAR

Denarno nakazilo, katero Vi mislite poslati Vašim kot "Velikonočni dar", bo dospel v roke prejemnika hitro in varno, če boste to napravili na naš način nakazovanja potom Zrakoplova. Vašdenar bo izročen prejemniku brez kakih odbitkov, a Vi boste prejeli odgovarjajočo priznanico s podpisom prejemnika in označenjem dneva izplačila. Posetite še danes naš

Jugoslovanski Oddelek

v katerem uradniki-strokovnjaki, smatrajo za dolžnost Vas hitro in vljudno postreči.

NAŠ NAČIN NAKAZOVANJA JE HITER, VAREN IN UGODEN. IZKORISTITE GA VEDNO.

THE FIRST NATIONAL
BANK OF BOSTON
FLORIDA 99 — Bmé. MITRE 562
Alsina 999 — Pueyrredón 175
Avda. Gral. Mitre 301 (Avellaneda), Córdoba 1223 (Rosario)
POVERJENJE — VLJUDNOST — SIGURNOST — BRZINA

Podmornice in njih zgodovina

(Od l. 1624 do današnjega dne)

Moderna podmornica se lahko giblje v akcijskem radiju 5000 milj. Na gladini vode doseže hitrost 20 vozlov, pod vodo pa 12 vozlov. Najdaljša proga, ki jo je med svetovno vojno prevozila kaka podmornica, je bila dolga 7550 milj. To dolžino je zmogla nemška podmornica "U 53", ki je leta 1916 prevozila pot od Helgolanda do New Yorka in nazaj v 41 dneh. Izginile so z morja 1500 tonske podmornice izza svetovne vojne. Zdaj obsegajo podmornice 600 do 800 ton, so dolge 55—75 m in imajo posadko 30—50 mož.

Ko se je zvedelo za prve učinke nemških podmornic v bivši vojni, so vsi mislili, da je podmornica nova nemška iznajdba. Toda resnica je drugačna. Že leta 1624 so predvajali angleškemu kralju Jakobu I. na reki Temzi preprosto podmornico, ki jo je bil zgradil Holandec C. Drebbel. To vozilo je imelo 12 veslačev in je moglo ostati več ur pod vodo v globini 4—5 metrov. Žal, nimamo nobenih podrobnejših podatkov o tej čudoviti iznajdbi.

Prva pravilna podmornica se je pojavila l. 1777 med ameriško osvobodilno vojno. Ko je bilo ameriško brodovje premagano in je bilo njujorško pristanišče oblegano z angleškimi ladjami, je zgradil neki ameriški mornariški častnik podmornico z imenom "Turtle" (Želva), ki je z njo celo napadel angl. bojno ladjo "Eagle". Ta podmornica je imela samo enega človeka na krovu. Na spodnjem koncu je imela dolg železen drog, ki je z njim izvrtala luknjo v ladjo. V luknjo je bilo treba vtakniti bombo, tako hitro, da je mogla podmornica komaj še pobegniti. Vse to se je moralo opraviti pod vodo. "Turtle" je res neopaženo prišla do bojne ladje "Eagle", a bomba je bila preslabotna. Vendarle je bila s tem dokazana možnost podmorniške vojne.

Neodvisno od tega ameriškega poskusa, je predvajal nemški podčastnik Wilhelm Bauer, l. 1851 v kielskem pristanišču leseno podmornico, ki je imela tri osebe posadke in lopatasto kolo na pogon z nogo. Podmornica se je potopila v znatno globino 18 metrov in se je tudi dvignila. Toda tisti trije pomorščaki so pobegnili, ko so bili nekaj hudih ur pod vodo.

Bauer je svojo iznajdbo ponudil Veliki Britaniji. Toda admiraliteta se je izjavila: "Ne maramo takih ladij. Kot mornarji se rajši bojujemo na ladji, kot pa da bi bili zaprti v takem lesenem zaboju." Bauer je dosegel večji uspeh v Rusiji. Leta 1856 je njegova podmornica napravila 134 poskusnih voženj pod vodo. Pri 135. poskusu pa se je ponesrečila. Od tedaj se ruska admiraliteta ni več zanimala za to iznajdbo.

Med ameriško državljansko vojno pa je iznova neka podmornica napadla bojno ladjo. To se je zgodilo l. 1863 med blokado Charlestona z ladjami severnih držav. Ta podmornica, krščena na ime "Little David" (Mali David), je imela obliko smotke, obdana je bila z oklopnimi ploščami in je bila precej urna. Mimo več topov, je vsebovala tudi bakreno posodo z več ko 50 kg smodnika, ki so ga skozi cev spuščali v sovražnika. Posadka je imela poveljnika W. T. Glassella in tri mornarje.

Nekoč se je Glassellu posrečilo približati se ponoči k bojni ladji "New Ironsidi", ki je imela oklopne plošče. "Mali David" je napadel ladjo z bombo in ladja je bila močno poškodovana. Toda eksplozija je bila tako huda, da je bila podmornica močno pretresena. Poveljnika in enega pomorščaka "Malega Davida" je vrglo v morje in sovražnik ju je ujel. Podmornica pa je z ostalima dvema pomorščakoma le ušla.

Nato so Severne ameriške države zgradile zase podmornico. V nekaj mesecih je kapitan L. Hunley zgradil 18 m dolgo ladjo, ki je imela več topov, pripravo za torpediranje in posadko 7 mož. Kar petkrat je to podmornico zadela nesreča, preden je stopila v službo: vselej je posadka utonila. Slednjič pa, l. 1864, je ta podmornica z imenom "Hunley" napadla bojno ladjo "Hausatonic" in jo je tako hudo poškodovala, da se je začela potapljati. Ko je bojna ladja ležala na dnu morja, je poleg nje ležala tudi nesrečna podmornica: — zaradi svoje lastne bombe se je pogreznila.

Vnaslednjih 20 letih so sledili še drugi poskusi, dokler ni dal l. 1885 švedski inž. Nordenfelt patentirati podmornico, ki je bila opremljena z dinamskimi stroji. Toda zaman je ponujal svojo iznajdbo vsem evropskim državam; slednjič jo je vendar odkupila francoska mornarica. Združene ameriške države so l. 1900 iznašle lastno konstrukcijo; te patente si je tudi angleška mornarica pridobila.

Kot poslednji v tej stroki so se leta 1906 pojavili Nemci. Admiral Tirpitz je bil do svoje smrti zoper uvedbo takšne "cesarske igrače". Ker je pa Nemčija opremila svoje podmornice z Dieselovimi motorji, je tozadevno brž napredovala pred vsemi drugimi državami. Nemci so hoteli imeti skrivnost Dieselovih strojev zase. Toda njih iznajditelj dr. Diesel, ki so baje nemške oblasti slabo ravnale z njim, je hotel svojo iznajdbo v industrijske namene uvesti tudi po drugih državah. Ko se je vprav zato peljal v London k svojim angleškim prijateljem, je na skrivnosetn način izginil s parnika, ki se je z njim peljal čez Rokavski preliv. Govorili so, da so ga baje nekakšni agentje spravili s sveta... Nemara pa da je dr. Diesel že kaj takega prej slutil; zakaj, vse svoje načrte je bil nekaj dni prej poslal svojemu tajniku v Parizu. Dieselov motor pa so kmalu nato uvedli po vsem svetu.

— —

Podržaj bo izpuščen v februarju

Stotnik Ivan Podržaj, o katerem smo svoj čas mnogo poročali, je bil februarja izpuščen iz kaznilnice v Auburn, N. Y., ko je presedel 5-letno kazen zaradi bigamije (dvoženstva).

S tem pa še ne bo svoboden, kajti pred vrati kaznilnice bosta nanj čakala dva zvezna agenta, da ga sprejmeta v svoje varstvo in odvedeta na Ellis Island na podlagi sodnijskega odloka z dne 25. avgusta 1935. In tedaj se bo pričel proces glede njegove deportacije.

S postavami je prišel Podržaj v navskrižje, ko je 20. decembra 1933. naenkrat in brez vsakega sledu izginila odlična newyorška odvetnica Agnes Colonoia Tufverson, s katero se je Podržaj poročil v New Yorku 5. decembra istega leta. Podržaj se je namenil, da odpotuje s svojo novo ženo v Evropo, toda žena ni šla z njim, temveč je potoval sam, in vzel s seboj več kovčegov in en velik zaboj, ki ga je dal postaviti v svojo kabino. Ker Tufversonove od tedaj ni bilo nikdar več na izpregled, so policijske oblasti prišle do prepričanja, da je Podržaj, predno se je nameraval odpeljati v Evropo, svojo ženo v hotelski sobi umoril, jo razkosal in kose spravil v zaboj ter jih s parnika skozi okno pometal v morje. Za tak zločin pa morajo biti očitni dokazi in ker jih ni bilo, ga sodnijske oblasti zaradi umora Tufversonove niso mogle držati.

Podržaj je tedaj šel na Dunaj, kjer je živela njegova žena Marguerite Farrand, s katero se je poročil v Londonu 23. marca 1933.

Sestre Agnese Tufversonove, Amelia, Selma in Olive so se zelo trudile, da spravijo svojega "svaka" pod ključ, ker so bile prepričane, da je umoril njihovo sestro. Podržaj je bil na ovadbo newyorške policije aretiran in kmalu nato sta prišla na Dunaj tudi dva newyorška detektiva, da pripeljeta Podržaja v New York. Avstrijske oblasti pa ga niso hotele izročiti na podlagi obdolžbe, da je Tufversonovo umoril, ker za to ni bilo nobenih dokazov, dasi so pri njegovi ženi na Dunaju našli mnogo obleke Tufversonove.

Podržaj je vedno trdil, da je nedolžen, in da je Agnes Tufverson odšla neznanokam in da se bo že sama priglasila.

Medtem časom se je izvedelo, da se je Podržaj 13. oktobra 1926 poročil s Sejfko Bradaričevo v Beogradu. Tedaj so sestre Agnes Tufversonove dvignile proti Podržaju tožbo za bigamijo, samo da dobe Podržaja v Ameriko v upanju, da bodo v času, ko bo Podržaj sedel v zaporu, mogle proti njemu zbrati kaj dokazilnega materjala za umor svoje sestre.

V zaporu pa je prišlo v januarju 1938 med Podržajem in njegovimi sojetniki do pretepa, tekom katerega je Podržaj izgubil desno oko.

Toda vseh pet let, odkar sedi Podržaj v ječi, niso mogle najti niti najmanjšega dokaza.

Tako bo Podržaj brez krivde, da je umoril Agneso Tufversonovo, izpuščen na svobodo in bo deportiran.

LENINGRAD IZGINE

Občinski svet mesta Cambridge, države Mass. v Severni Ameriki, je sklenil soglasno, da se črta raz vseh zemljevidov, knjig in tiskovin, ki spadajo v področje mesta, ime Leningrad in se ponovno uporablja samo prvotno ime Petersburg.

S tem svojim odlokom hoče mesto Cambridge pokazati svojo nenaklonjenost proti komunizmu.

Temu zgledu bodo sledile še druge države je rekel občinski svetovalec Sullivan, ki je ta predlog stavil.

Nesrečne ženske v Nemčiji

Pač se lahko smatrajo za srečne ženske, da ne bivajo v Nemčiji, sicer bi jim tudi kljub denarju trda prela, kar se tiče obleke in obuvala.

Tudi med našimi ženami in dekleti tukaj v Argentini je mnogo takih, ki jim je prva skrb pregledovati brezštevilne modne revije, ki tu izhajajo, da si izbirajo obleke, nogavice, obuvalo, dasi večkrat tega niti najmanje potrebne niso. Ljubeznive mamice, če jih taka dekleta še imajo, jim zadovoljno pritrjujejo, ko jim dekleta govorijo: ta obleka, ta klobuk, te nogavice, ti čevlji, ta nakit i. t. d. mi ugaja. Tudi ko mala reče, da si bo to ali ono reč kupila, ji mamica ne brani. Ne vemo iz kakšnega vzroka tega ne stori, ko bi bila vendar njena dolžnost, da jo svari pred nečimernostjo in vadi varčevanja. Pa niso samo dekleta taka, ampak so tudi nekatere žene in ima mož velik križ ž njimi tudi radi tega.

Kaj bi tedaj napravile take ženske, če bi živele v Nemčiji?

Poglejmo tedaj, kako je tam glede obleke:

Doslej so se dobile za obleko, perilo in usnjene izdelke posebne nakaznice, ki so jih na deželi dajali občinski uradi, v mestih pa nalašč za to določene pisarne. Za vsako stvar posebej je bilo treba dobiti tako nakaznico, ki so jo uradi izdajali samo v slučaju nujne potrebe. Če si je dekle želelo kupiti par nogavic, je moralo dokazati nujnost takega nakupa. Če je imelo doma vsaj že dva para nogavic, njeni želji navadno ni bilo ustreženo. Seveda pa so se tudi pri teh nakaznicah dogajale zlorabe. Tako je na pr. v Velikovcu neka gospa prosila za nakaznico za par čevljev. Oblasti se je zdelo sumljivo, da bi bila taka dama v tako hudi zadregi, da nima doma niti para čevljev več. Medtem ko je pisarna izstavljala izkaznico, je tajna policija v hiši dotične dame izvršila hišno preiskavo. Ko se je prismehljala gospa domov z novim parom čevljev v dobri vesti, da je zopet enkrat prepetnajstila oblasti, so ji povedali, da je medtem tajna policija obrnila njeno stanovanje in odnesla 25 parov več ali manj dobrih čevljev. Tako je skrbna gospa za par novih čeveljčkov izgubila vso svojo bogato zalogo in se bo v bodoče najbrže premislila, preden bo šla prosit za nakaznico za katerikoli drug predmet v svojem gospodinjstvu.

Nova nakaznica za obleko je duhovito sestavljena. Veljavna je za eno leto, to je do 31. oktobra prihodnjega leta. Obsega sto odrezkov ali sto točk. Nakaznice so različne barve za može, žene, dečke in deklice ter za otroke do treh let. V naslednjem naj navedemo samo nekaj primerov, kako se bo nakaznica za oblačila uporabljala:

Za može se bo štelo na tale način: 1 robec šteje dva odrezka karte, nogavice 5, rokavice 7, dolge spodnje hlače 20, kratke 12, srajca 20, ovratnik 3, kravata 3, nočna srajca 25, hlače 20, kompletna obleka pa 60 odrezkov ali točk. Če torej fant ali mož rabi novo obleko, mu bo ostalo vsega samo še 40 odrezkov za ostale potrebe. S temi točkami si bo lahko kupil do 31. oktobra 1940 še srajco, dva para nogavic in kravato.

Za dekleta in žene šteje robec 1 odrezek, nogavice 4, rokavice 5, volnena jopica 25, predpasnik 25, volnena obleka 40, bluza 15, jopič 20, kostum 45, 1 m volnenega blaga 14 do 18, drugega blaga 8—11 odrezkov.

Za dečke do 14. leta šteje robec 2, nogavice 2, spodnje hlačke 5, srajca 15, deška obleka 12, hlače 6, plašč 30 odrezkov. Za deklice do 14. leta: robec 1, dolge nogavice 5, kratke 3, predpasnik 6, volnena obleka 20, navadna obleka 15, navaden plašč 18 odrezkov itd.

Vsakemu je prepuščeno, kaj kupi in kje kupuje. Vsak sam preudari, kaj mu je pri obleki ali perilu najbolj potrebno. Pri nabavi se bo moral seve držati predpisanih točk in termina njihove uporabe. Preprosti ljudje se tolažijo s tem, da tudi bogatini nedobijo več ko samo eno karto za oblačila. Psihološko je to vsekakor izdatna tolažba.

Novo uvedena karta ne velja za moške letne in zimske plašče, za posteljno in hišno perilo ter za delovne in poklicne obleke. Kdor si hoče kupiti nov plašč, mora v dokaz prinesti svojega starega. Če ima večjo družino, lahko plašč nato sam obdrži, ostali pa ga morajo oddati. Posteljno in hišno perilo pa se začasno sploh ne bo prodajalo.

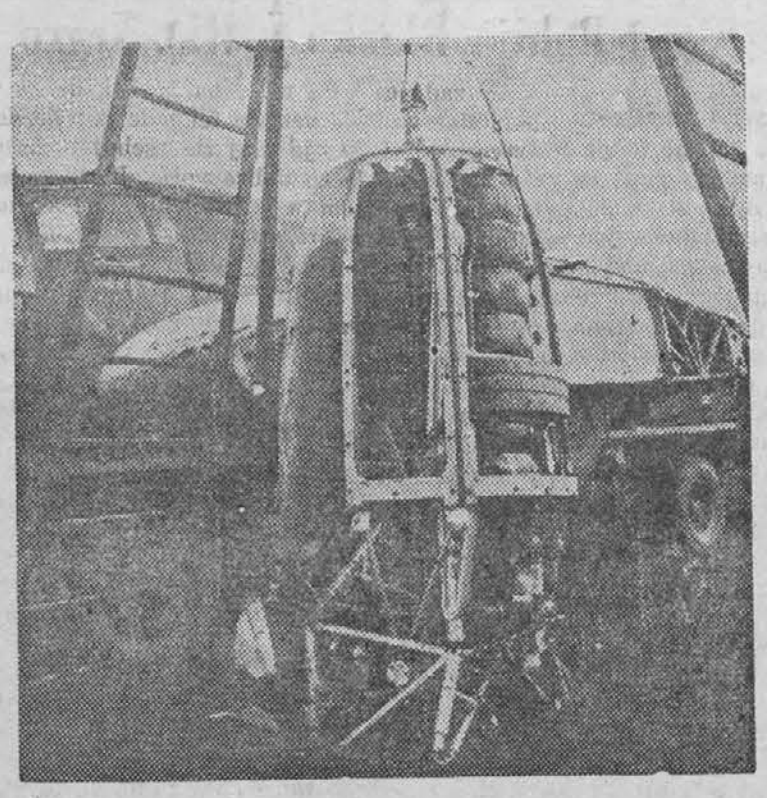

Nemško letalo sestreljeno

FOTOGRAFIJA
"LA MODERNA"
VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU
Ne pozabite
FOTO "LA MODERNA"
S. SASLAVSKY
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

ZOBOZDRAVNIKA
DRA. SAMOILOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

RESTAVRACIJA
"PRI ŽIVCU"
kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravni tudi za svatbe.
Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
Osorio 5085 — La Paternal

KROJAČNICA "GORICA"
Ako hočete biti vedno dobro in elegantno oblečeni, pridite v krojačnico "GORICO", kjer boste vedno najbolje in po vašem okusu postreženi.
Imam na razpolago tudi prvomodne srajce in kravate ter druge moške potrebščine.
Prepričajte se sami o moji ponudbi in nizki ceni.
Priporoča se:
Franc Leban
WARNES 2191 BUENOS AIRES
Nasproti postaje La Paternal

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI
RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI
Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni.
Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.
Rayos X, Analisis
Zdravniski pregled za vsakovrstne bolezni $ 3.—
Ordniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.
GOVORI SE SLOVENSKI SUIPACHA 28

Skozi Bahijo Blanko v Rio Negro

V Bahiji Blanki so se naši zadnje čase precej dobro razgibali. Kar zares so se zavzeli, da si ustvarijo nekaj skupnosti.

Za to stvar so se odločili resni ljudje, katerim ni samo za zabavo, temveč za resnično skupnost, ki naj bi se pokazala zlasti v obliki vzajemne medsebojne pomoči.

Na silvestrovo so se zbrali posebno polnoštevilno. Imeli so silvestrovanje, kakor se je o tem v Slov. listu že bralo. Ob tisti priliki so vsejali seme skupnosti, ki naj bi s pomočjo iz naše centrale dozorelo v lastno društvo.... Ob pomoči iz centrale, pravim, ker neznatno številce rojakov, razmetanih širom dežele in združeni v nekaterih desetinah po raznih krajih gotovo ne bodo mogli sami od sebe vzdržati trajno. Zato smo Slovenci v Buenos Airesu dolžni skupno delati ne le za nas tukaj, temveč tudi radi rojakov drugod po deželi.... Sicer pa teh je že mnogo, ki take reči pripovedujejo. Treba bi bilo kaj takih, ki bi jih tudi srečno uresničili....

V tem položaju sem dobil torej rojake v Bahiji Blanki.

Nadvse veselo so me sprejeli. Ferletič, oče in sinova Pepe in Stanko so me prišli sprejet in z njimi tudi Oselj, ki razume dobro svoje delo pri kopitih, a prav tako pa tudi pozna vse naše rojake. Pozna vse Slovence, a prav tako menda tudi vse Istrane in Dalmatince.

Prav prijeten dan sem preživel v družbi rojakov. Bil sem gost Novakov in Ferletičev, obiskal pa sem tudi naše fante, ki delajo v Punti Alti, oziroma v vojaškem pristanišču Puerto Belgrano. Tisti fantje so delali preje v kamnolomu Lopez Lecube. Sedaj so našli posel tamkaj.

Ogledali smo si tudi vojno pristanišče v Puerto Belgrano, kjer je bilo zbranih več edinic bojnega brodovja. Žal smo prišli malo kasno, zato nismo mogli več ogledati znotraj nobene ladje.

Zvečer smo se zbrali pri Novakovih. Čez dvajset rojakov je bilo. Tudi Pezdirec, doma iz Bele krajine, ki dela na velikih zgradbah v pristanišču White, je od tam prišel.

Prav veselo razpoloženje je vladalo in smo marsikaj pametnega rekli, pa tudi marsikatero veselo zapeli.

Da bi jih le slišali tiste naše pevke. Mala Vadnjalova Elvira nam je zapela novih in starih, da je bilo kar veselje.

Pa ni treba misliti, da je vse tisto veselje teklo le iz "faselca"... Saj je vsaj že s seboj prinesel lepo mero dobre volje, ki je seveda potem še zrastla, ko so prišle na mizo dobre stvari...

Bila je polnoč, pa se nam še ni mudilo. Nazadnje je pa le bilo treba končati. In tako so sklenili, da se spet zberó, toda vsi, kar vsi ob priliki pusta, toda ne za norčevanje in za maškare, temveč zato, ker bo tedaj zopet prilika; ker bodo najbolj prosti, da se pogovore kaj o nadaljnem delu pri ustanavljanju društva.

Gotovo bomo kaj zanimivega zvedeli v tem pogledu iz Bahije Blanke v prav kratkem.

16. januarja sem še malo obšel po mestu. Obiskal še nekatere družine. Za odhod so mi pa Ferletičevi dali še "popotnico". Pa ni treba misliti, da je bil petelinček živ... bi mi začel morda težave delati.... Prav lepo mirno je čakal lepo zavit, kdaj pride na vrsto... in je prišel. Saj je bilo zato časa dovolj.

Ob 7 uri zvečer je odrinil vlak dalje in tako tresel, da sem se kmalu spomnil petelinčka.

In smo brzeli doli proi jugu in naprej na zahod v Rio Negro.

Kmalu nas je objela noč, pa železni konj se teme ni ustrašil, grmel je dalje, zropotal je čez Rio Colorado... samo slišal sem, videl pa nič, in sem dremal dalje.

Ko je bilo 5 ura zjutraj sem pa začel gledati skozi okno.

Nič nisem videl. Kaka tema. Pa tudi pokrajina je bila vsa izumrla. Ni je bilo luči, ni ga bilo človeškega selišča ne daleč in ne blizu.

Pol 6 zjutraj. Kako to. Vse še tema. V Buenos Airesu smo imeli pa že dan.... Kljub temu da so petelini v Villa Regini klicali sonce na ves glas, je še daleč za gorami dremalo.

Izstopil sem. Kar hitro je bil poleg mene velik mož, ki mi je stisnil roko kot star znanec čeprav se še nikdar nisva videla...

"Gotovo ste gospod Karlo?" sem povprašal, saj kdo bi mogel biti drugi, ker njemu sem pisal, da pridem.

Res je bil Karlo Božič, voditelj telefonske centrale v Villi Regini.

Med tem sva srečno doložila mojo prtljago, nato sem bil pa mnenja, da je treba navžiti se svežega jutranjega zraka.

Iz mraka je že vstalo brdo nad to vasjo in takoj sem bil gotov, da ne morem storiti ničesar lepšega, kot iti malo na sprehod tja gori "na grad".... Ni grad, pač pa so zgradili malo kapelico gori na brdu.

V pol ure sva bila zgoraj in ko je bila ura že davno šesta, se je sonce šele prikazalo izza obzorja.

Tedaj šele sem se domislil, da sem prišel toliko daleč proti zapadu, da je sonce za pol ure ostalo zadaj... Bo pa zato dan bolj dolg zvečer, tako sem presodil in tako je tudi bilo.

Ob 8 uri je bila napovedana maša.

Zbralo se je precej ljudi. Bil je delavnik, zato seveda vsi niso mogli priti, vsi pa tudi niso vedeli za moj obisk.

Podali smo si roke.

Veselo se je nasmehnil Janez Fabčič in žena Tončka, ko sta skočila iz svojega vozila.

Sva prišla tudi k vlaku, toda sva zamudila. Vlak je že pihal naprej, vas pa nikjer več.

Nas Slovencev je tukaj malo. Največ so iz Istre iz Pazina, tako so mi povedali.

Pa naj bo, tako sem sprevidel in sem se po maši namenil tudi kako besedo reči.

Kar po hrvaško sem jo zaobrnil.

Kdo bi mogel popisati ginjenost, ki je prevzela te dobre ljudi, ko so po toliko letih spet slišali v cerkvi besedo božjo "po naški". Ne malo jih je bilo, ki so si brisali solze.

Škoda, jim je bilo žal pozneje, da niso vedeli vsi. Polna cerkev bi nas bila....

Po maši je pa Karlo "napregel konja"... za oko ni bila njegova mašina nič posebnega. Kdo ve, če se bo sploh hotela premakniti, tako sem skoro podvomil, ko sem videl stari "kolovrat".... Pa sem kmalu sprevidel, da se "konja ne more soditi samo po zobeh"... Pa kako je šla naša mašinica. Da je bilo veselje smo brzeli po zavitih poteh, sedaj na levo sedaj na desno in zavili čez leso tukaj in tam in že bili v novi čakri med našimi rojaki, ki niso vedeli kaj bi od samega veselja nad nepričakovanim obiskom.

Med topoli, čez kanale, med lepo zrastlimi si sadnimi vrtovi, med njivami krompirja, paradižnika.... in kdo ve kaj vse raste tamkaj...

O poldne smo bili pred Fabčičevo hišo. Kot da sem prišel domov.

In ti ljudje, ki imajo prav do pike tako besedo in tak način, kot na mojem domu.... zdelo se mi je kot da sem sedel na klop pred mojim rojstnim domom...

Tamkaj za hišo pa kmetija. Na dolgo in na široko polje in sadovnjaki, da je radost.

Ogledali smo si in po dolgem sprehodu smo že kar željno sedli k mizi, ki jo je gospodinja pogrnila.

Sonce je toplo gorelo nad deželo, toda tjakaj v prijetno senco visokih topolov in visečih vrb ni moglo prodreti.

Vse je lepo tukaj, samo nekoliko daleč smo, je menila gospodinja. Menda je kakih 10 km do kraja Villa Regina.

Toda menda niste sami Slovenci tukaj.

Tukajle poleg sta soseda dva brata, ki jih boste gotovo tudi obiskali in malo dalje tam je Slovenec Humar Ivan.

In tako nam je bilo popoldne še vse prekratko, zakaj Humar bi nas rad še in še zadržal in tako me je le ujela noč, čeprav je sonce ob 9 uri še viselo med topoli...

Pa je res tako v Villi Regini, da človek kar pozabi na čas... posebno če Humar potegne iz zaloge onega "starega", "da človek skrbi, težave pozabi".... Pa je res bila dobra tista starina... Še v Brdih malo takega pridelajo, v Grgarju pa prav gotovo ne....

Še smo pogostovali med našimi rojaki, noč pa nam je velela dalje, najprej na večerjo, kamor smo bili povabljeni, potem pa spat...

Pa smo tako dobre volje bili, da še pesem kar ni hotela utihniti in teško, da so kdaj tako dobrovoljno peli po slovensko v Villi Regini kot oni.

Rekli smo si na svidenje, samo ne vemo kdaj se bomo spet lahko videli.

Moja pot je naslednji dan peljala v Cinco Saltos.

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

28. febr. maša na Paternalu za Luko Groser. Molitve na Paternalu.

† **Umrl** je v bolnici v Novem mestu 11. januarja Jožef Škufca, doma iz Dolnjega Križa pri Žužemberku. Tukaj ima dva sinova. Maša za pokojnega bo na Paternalu v marcu.

† **Karolina Komelj**, doma iz Kromberka pri Gorici, je bila položena k večnemu počitku dne 2. februarja na pokopališču Flores. Pogreb je opravil g. Kastelic. Vdeležilo se ga je zelo mnogo rojakov.

† **Umrl** je v Zagrebu Štefan Lah, star 33 let, brat naših bralcev Lahov, ki so doma iz Gerlincev v Prekmurju. V nedeljo 11. febr. je bila za pokojnega maša na Avellanedi. Zbor mu je zapel tudi žalostinko.

Janez Hladnik

Najnovejše blago za leto 1940
SUPERLAN in CAMPER
dobite v zalogi v krojačnici

"PRI ZVEZDI"

Ugodno priliko nudim svojim klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se boste sami prepričali

Cene nizke.
Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIČ
TRELLES 2642 U. T. 59-1232

Rojaki

Predno si naročite obleko
OBIŠČITE
KROJAČNICO
Cirila Podgornik
ki Vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih in ima v zalogi veliko izbero vzorcev za pomlad in poletje
CENE ZMERNE
TINOGASTA 5231
Villa Devoto

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah.
Odprto tudi ob nedeljah.
Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 173

Poleg obednice se je nahajala majhna kuhinja. bila je narejena iz belega marmorja.

To je bila prav za prav kuhinja za igranje, — kakršne imajo otroci, vendar pa je bilo v njej vse, kar potrebuje kuharica pri kuhanju.

Štedilnik je bil pravo mojstrsko delo, narejen je bil iz marmorja in bakra.

Druga vrata pa so vodila iz jedilnice v spalnico.

Stene so bile obložene z rdečo svilo, okna so bila zastrta s svilnatimi zavesami, — v tej sobi je bila prijetna in nežna svetloba.

Človeku je bilo treba samo pritisniti na gumb in tapete so se razmaknile, — kakor bi trenil, so se pojavila na steni ogromna zrcala, lahko si se ogledal od vseh strani.

Tu je bila tudi kopalnica, zraven pa garderoba.

Kopalnica pa je bila še lepša kakor vse ostale sobe te tajne palače. Stene so bile obložene z najfinejšim porcelanom, v kad za kopanje pa so vodile marmornate stopnice.

Tudi tukaj je bilo mnogo zrcal in foteljev.

V tem stanovanju sta Katarina in Orlov preživela po cele dni in nista nikamor hodila.

Sicer ni smel nihče stopiti v te sobe.

Niti sluga ni smel prekoračiti praga.

Orlov in Katarina sta si sama stregla, — po dvigalu sta dobivala iz pritličja vse, kar sta potrebovala.

Tukaj sta sanjarila,, in preživela najboljše dni svojega življenja.

Mnogokrat sta se preoblačila. — Orlov se je včasih pojavil kot kmet, carica Katarina pa je predstavljala kmetico, — ko sta se pa kmetovanja naveličala, sta se — po zunanjosti seveda — spremenila v pastirja in pastirico.

Nekoč se je Orlov preoblekel v razbojnika, Katarina pa je bila njegova nevesta.

Po umoru cara Petra III, sta dolgo tako živela, — te sobe sta izpremenila v raj, živela sta kakor Adam in Eva. Samo po sebi je umevno, da tudi svetopisemsko figovo pero ni manjkalo.

Sedaj je torej Katarina prosila Orlova, naj odpre te sobe, črni knez pa se je zdrznil ob sladkih spominih

Odkar se je sprl s carico Katarino, ni več stopil v te sobe. Skrbno jih je zaklenil, ključe pa je nosil na svojih prsih, ponoči pa jih je skrival pod svojo blazino.

V celem letu je samo enkrat odprl te sobe, toda ne radi tega, da bi kaj spremenil in preuredil, temveč zato, da bi jih zopet enkrat pogledal in odprl okna.

Sedaj pa se bodo te sobe zopet odprle.

Caričina zapoved mu je mnogo obetala.

Ne bo minilo dolgo, ko bo v teh sobah zavladalo nekdanje veselje, ko bo Katarina zopet z njim na samem.

Orlov se je stresel, ko je pomislil na to.

V teh sobah je dosegel vse, kar sta zahtevala njegov ponos in njegova častilakomnost.

Tukaj mu je Katarina obljubila že marsikatero odlikovanje, — v teh sobah mu je darovala mnogo posestev s tisoči podložnih kmetov, — tu mu je odštela že marsikatero veliko vsoto, — te stene so bile priča, ko jo je za temi dobro zaprtimi vrati nagovoril, da mu je podpisala katero listino, ki je Orlovovo moč znatno dvignila, njeno lastno pa zmanjšala.

— Vi stojite, kakor da bi se vam sanjalo, — reče Katarina in se nasmehne, ko je opazila, da gleda Orlov v zadregi predse, ko so prispeli do vrat spalnice.

— Upam, da niste izgubili ključa?

— Veličanstvo, — odvrne Orlov ponosno, — ta ključ sem vedno nosil na svojih prsih.

Orlov vzame počasi iz svojega žepa ključ spalnice.

To je bil majhen zlat ključek.

Z drhtečo roko odklene vrata.

Vprašujoče pogleda Katarino, kakor da bi hotel vprašati, če bi Subovu in Paninu tudi pokazal to svetinjo.

Katarina prikima.

Vrata se počasi odpro.

Orlov stopi nazaj, Katarina pa prestopi prag.

Vse je bilo še takšno, kakor nekdaj.

Edina razlika je bila ta, da je bilo pohištvo sedaj prašno.

— Pojdimo v jedilnico, — reče Katarina, — knez Orlov pa naj medtem naroči dober zajutrek.

Ko so prišli v jedilnico, je Katarina sedla na širok divan, na njen migljaj pa sta sedla k mizi tudi Panin in Subov.

Orlov je odšel, da bi naročil slugam, naj pripravijo zajutrek.

Knez Gregor Orlov je imel francoskega kuharja, ki se je proslavil tudi izven mej svoje domovine.

Knez mu je javil, naj pripravi zajutrek, kakršnega ni bil deležen še noben car, niti kralj. Sporočil mu je da je cena postranska stvar, glavno je, da s svojo umetnostjo prekosi vse, kar je napravil do sedaj — da prekosi tokrat sebe samega.

Tudi gospodarju kleti je naročil, naj pošlje najboljša vina, kar jih hrani njegova klet.

Orlov je imel v svoji kleti najrazličnejše vrste vina, ki je ležalo pri njem že mnogo let in katerega je nabral po vseh krajih sveta.

Carica pa se med tem časom obrne k Platonu Subovu, skloni se k njemu in ga tiho vpraša:

— Ali je vse gotovo?

— Vse Veličanstvo!

— Vse pripravljeno?

— Da, Veličanstvo!

— Ali veste to prav gotovo?

— Zapovedal sem poveljniku Petro-pavlovske trdnjave vse, kar se mi je zdelo potrebno. Posebej pa sem ga še opozoril, da mora izpolniti vse točke.

— Ali so služabniki kaj opazili?

— Ničesar niso opazili. Edino komornika smo obvestili, za kaj gre, ker nisem mogel drugače. Zagrozil sem mu s smrtjo, če pove komu tudi eno samo besedico, če pa bo molčal, sem mu obljubil veliko nagrado.

Sedaj se vrne Orlov.

Katarina je bila prijaznejša kakor kadarkoli poprej, šalila se je, se smejala in spominjala Orlova na tisti čas, ko je še živela z njim v teh sobah...

Ni minilo dolgo, pa so se pojavili služabniki in pogrnili mizo.

Čez nekaj trenutkov se je nahajal na mizi bel prt in prekrasna zlata in srebrna posoda.

V starih steklenicah so se nahajala najboljša vina.

Sedaj so sluge prinesli jedila.

Gregor Orlov je vedel, da carica ne ljubi služabnikov okrog sebe, kadar je, radi tega jih je odslovil.

Začeli so zajtrkovati.

Francoski kuhar se je zares izkazal.

V celem je bilo sicer samo deset jedi, bila pa je ena boljša od druge, vsaka je bila z večjo skrbnostjo in umetnostjo pripravljena.

Juha je bila izvrstna, postrvi so bile pripravljene, kakor še nikoli, pašteta iz fazanov je bila tako sijajna, da jo je občudovala celo sama Katarina, — izvrstne torte, sladoled in najrazličnejše pecivo je gostom zelo ugajalo.

Katarina sama je imela izredne kuharje, sedaj pa je kljub temu s smehljajem na ustnicah morala priznati, da ji še nikdar ni noben zajtrk tako ugajal, kakor današnji v palači kneza Gregorja Orlova.

Vina, katera je natakal Orlov so bila stara in najboljša.

Vsi so precej pili, najbolj pa se je izkazal knez Gregor Orlov, ki v tem pogledu ni poznal nobene meje.

Prej, ko ga je Katarina še ljubila, mu je branila, da ni toliko popil, danes pa mu je sama neprenehoma nazdravljala, vedno je dvigala svojo čašo in trkala z njim, s tem pa je Gregorja Orlova prisilila, da je praznil čašo za čašo.

Ko so pozajtrkovali, si prižge Katarina cigareto.

Tudi gospodje so začeli kaditi.

— Kako dolgo je že od takrat — reče Katarina nenadoma in pogledala po sobi, — ko sem bila zadnjikrat v tej jedilnici. Toda človek nikdar ne pozabi na to, kar mu je bilo v mladosti drago.

— V mladosti? — vpraša Orlov.

Orlov jo hrepeneče pogleda.

— Veličanstvo, še vedno smo mladi, — še vedno nam srce mladostno bije, človek ne čuti bremena let. Še vedno so naša čuvstva takšna, kakršna so bila nekoč, — o sebi vsaj lahko to trdim.

— Zares, knez Orlov, — reče Katarina skoraj nežno.

Ali se je zgodilo hote ali nehote, dejstvo je, da se ga je Katarina pod mizo dotaknila z nogo.

Orlov je občudoval ta dotikljaj.

Pozabil je, da se s Katarino ne nahajata sama v sobi, da so bile tudi priče prisotne. — Orlov se nagne k njej in ji začne šepetati v uho, šepetal je besede, ki bi pognale vsaki deklici kri v glavo.

Naposled pa ji reče:

— Če so Vašemu Veličanstvu te sobe tako drage, vas prosim, da se

SLOVENSKI LIST

List izdajata: "SLOVENSKI DOM" in KONSORCIJ

Mladinski kotiček

Prismojeni Etaro

(Japonska pravljica)

V neki vasi je živela mati s sinom. Etaro mu je bilo ime. Bil je tih in poslušen fant, vsakomur je rad ustregel. Imel pa je samo eno napako: bil je premalo bistre glave.

Nekoč mu je mati rekla: "Etaro, grem na potok perilo prat. Ti pa medtem pazi na ribo v kuhinji, ker je tam maček!"

Mati je odšla. Etaro je šel takoj v kuhinjo, pogledal in videl na polici krožnik z ribo.

"Saj vendar ne morem ves čas takole od spodaj gor gledati ribo", si je mislil Etaro. "Rajši dam krožnik na tla."

To je tudi storil. Postavil je krožnik z ribo na tla, sedel in strmel v ribo. Na mačka je pozabil. Maček pa se je bolj in bolj plazil k ribi. Prikradel se je h krožniku, pograbil ribo za glavo in jo potegnil na tla, tako da je bil na krožniku samo še rep. Etaro se še zganil ni. Maček je najprej požrl ribi glavo, potem pa počasi vso ribo. Na krožniku je ostal sam rep. Maček je bil sit. Odšel je v kot, se lepo zvil v klopčič ter zaspal.

"Zdaj nimam na kaj paziti", si je mislil Etaro. "Riba je izginila. Na dvorišče pojdem." Etaro je planil iz hiše in srečal mater, ki se je vračala domov.

"Kaj delaš na dvorišču, Etaro?" ga je vprašala mati. "Rekla sem ti, da pazi na ribo!"

"Saj sem!"

"Pa zakaj si potem zbežal iz kuhinje?"

"Nisem imel več na kaj paziti. Od ribe je ostal samo rep."

"In kje je drugo?"

"Maček je požrl."

"In kaj si delal ti?"

"Pazil sem na ribo."

"Ah, ti si prismoda!" je dejala mati. "Zakaj nisi zavpil na mačka: Boš šel!? Maček bi bil zbežal in riba bi bila ostala cela."

"Saj res", je odgovoril Etaro. "Prihodnjič bom bolj pameten."

V drugič mu je mati rekla. "Etaro, pojdi na vrt in poglej, ali je že zrasla redkvica. Pa poglej tudi, ali ne požirajo zelja gosenice!"

Etaro je takoj tekel na vrt. Redkvica je res že zrasla. Ampak zelje je bilo uničeno. Na zelnih listih so bile velike zelene gosenice.

Etaro jih gleda in si misli: "Zdaj vem, kaj moram storiti. Pregnati jih moram z zelja." In začel je na vse grlo kričati: "Boste šle! Boste šle!" Gosenice pa se sploh niso ganile. "Boste šle!" je vpil Etaro še glasneje. Toda naj je kričal, kolikor je hotel, gosenice so mirno sedele na listih. Etaro je začel jokati in je tekel k materi.

"Zakaj pa jokaš?" je vprašala mati.

"Kako bi ne jokal? Gosenice nam požirajo zelje. Kričal sem nanje: Boste šle! Boste šle! One pa me niso poslušale."

"Ti si neumen!" je dejala mati. "Mar misliš, da je gosenica in mačka isto? Gosenice bi bil pobil, pa bi bilo."

"Saj res," je odgovoril Etaro. "Bom drugič bolj pameten."

Še isti dan popoldne je rekel Etaro materi: "Danes je v občinskem domu predstava; pripeljali so se rokoborci. Ali grem lahko gledat?"

"Lahko", je dejala mati. "Samo ne tlači se v gnečo in se lepo vedi!"

Etaro je bil vesel in je hitel v občinski dom. Predstava je bila na dvorišču. Na sredi je bil lesen oder in na njem sta se borila dva močna, mišičasta moža. Okrog odra so se gnetli gledalci. Vsa vas se je zbrala k predstavi, zato je bilo na dvorišču tesno in vroče. Vsi gledalci so imeli v rokah papirnate, poslikane pahljače, kakršne so pri Japoncih v navadi. Pahljače so tiho šuštele in prijetno hladile.

Etaro je prišel tako pozno, da je moral ostati pri vratih. Nič ni videl razen tilnikov in hrbtov gledalcev. Iz dolgega časa si je začel ogledovati tilnike. Uzrl je plešasto glavo, rožasto in lesketajočo, kakor da bi bila lakinara. Ravno v sredi na edinem lasu je sedela velika črna muha.

"Muha sedi na plešasti glavi prav tako kakor gosenica na zeljni glavi", si je mislil Etaro. "Požrla bo starcu poslednji las. Moram jo brž ubiti. Storim dobro delo!"

Etaro je visoko vzdignil svojo pahljačo in mahnil starca po tilniku. Starec je zakričal in se obrnil. Videl je Etara in zavpil nanj: "Kaj si dovoljuješ, ti nepridiprav?" Zamahnil je in ga udaril. Etaro se je razjokal, se z rdečim licem prerinil skozi ljudi in zbežal domov.

"Zakaj si se tako hitro vrnil?" se je čudila mati.

"Ker sem bil spodoben, sem dobil zaušnico", je pravil Etaro. "Udaril sem starega moža s pahljačo po glavi, da bi ubil muho, ki ga je nadlegovala, on pa se je razjezil in mi eno prislonil."

"Ah, ti si res prismojen!" je rekla mati. "Zakaj si udaril starca po glavi? Samo zamahnil bi bil s pahljačo, pa bi bila muha odletela."

"Saj res, je dejal Etaro. "Prihodnjič bom pameten."

Drugi dan je nastal v vasi požar. Etaro ni požara še nikoli videl, zato je na vso moč tekel gledat, kako hiša gori. Že od daleč je videl plamene med gostim črnim dimom. Po ulicah so hiteli ljudje. Etaro je pritekel h goreči hiši in se ustavil na nasprotni strani ulice.

Zdaj je nekaj zahreščalo in iskre so se razletele na vse strani; udrl se je goreč tram. Iskra je priletela čez ulico in padla na papirnato okno hiše, ob kateri je stal Etaro.

"Oj, oj!" je zaklical Etaro. "Moram iskro odgnati, da ne bo zgorela vsa hiša!"

Potegnil je pahljačo izza pasa in začel z njo mahati, kar je mogel. Iskra je zaradi tega vzplamtela in papir je začel tleti. Prebivalci hiše so zapazili, da se kadi iz papirja na oknu in so pritekli na ulico. Tam so videli Etara, ki je stal pri oknu in s pahljačo razpihoval ogenj. Iztrgali so mu pahljačo iz rok in ga poštelno naklestili. Tleči papir so brž polili z vodo.

Prestrašeni in objokani Etaro se je odplazil domov.

"Kaj se ti je zgodilo?" je vprašala mati, ko je videla objokanega sina.

"Spet so me nabili", je jokal Etaro. "Hotel sem s pahljačo odgnati iskro s papirnatega okna, da bi ne zažgala hiše, oni pa so mi vzeli pahljačo in me povrh še nabili."

"Strašno si neumen", mu je rekla mati. "Kaj se morda iskra pogasi s pahljačo? Ogenj je treba politi z vodo."

"Res je. Drugič bom bolj razumen."

Naslednji dan je šel Etaro na sprehod. Na koncu vasi je prvič zagledal kovačnico. Vrata so bila na stežaj odprta, ker je v kovačnici ves dan gorel ogenj. Okrog ognja sta se vrtela dva mlada fanta. Tolkla sta po razbeljenem železu s kladivom na dolgem držaju. Kadar je kladivo udarilo na železo, so zasršele iskre na vse strani.

Etaro je stal pri vratih in gledal. "Že spet ogenj!" se je razveselil Etaro. "Zdaj vsaj vem, kaj moram storiti!" Zajel je polno vedro vode in jo zlil na ogenj.

Kovača sta najprej samo zazijala, potem pa sta planila na Etara, ga pošteno premikastila in porinila iz kovačnice. Etaro je ves v joku tekel domov.

"Kaj se ti je spet pripetilo?" ga je vprašala mati.

"Spet so me pretepli. Šel sem mimo kovačnice, kjer je gorel ogenj in so letale iskre, čisto tako kakor takrat, ko je gorela hiša. Hotel sem ogenj pogasiti z vodo, kakor si mi svetovala, toda kovača sta se razjezila name in me pretepla.'

"Kako si prismojen!" je rekla mati. "V kovačnici potrebujejo vendar ogenj za delo. Ali nisi videl, kako tolčejo kovači s kladivom po železu? Če si jim hotel pomagati, bi bil moral delati isto kakor oni."

"Saj res. Prihodnjič bom bolj pameten."

Dva dni nato je šel Etaro spet na sprehod. Nekaj korakov od hiše je videl dva fanta, ki se s palicami vadita v sabljanju. "Moram jima pomagati", si je mislil Etaro. Pobral je na tlieh debelo grčasto palico in usekal, kar je imel moči, najprej enega, potem pa drugega po glavi. Fanta sta se takoj nehala sabljati in se oba vrgla na Etara. Bila sta močnejša in starejša in razen tega sta bila dva proti enemu. Pretepla sta Etara tako, da se je komaj privlekel domov.

"Kaj ti je?" je vprašala mati. "Ali so te spet nabili?"

"Spet. Na ulici sem videl dva fanta. Drug drugega sta tolkla s palico. Začel sem jima pomagati, onadva pa sta se vrgla name in me takole zdelala."

Mati je samo zamahnila z roko.

"Oh, kako si bedast, Etaro! Razgnati bi ju bil moral, ne pa jima pomagati!"

"Saj res," je rekel Etaro. "Drugič bom modrejši."

Celih sedem dni je sedel Etaro doma, ker se je bal pokazati na cesto. Osmi dan pa ni mogel več vzdržati in je šel na sprehod.

Sredi veste je videl dva psa, ki sta se mikastila. Etaro se je ustavil in zaklical: "Nehajta se tepsti!" Psa ga seveda nista poslušala. Zato je skočil Etaro k njima, prijel vsakega psa za rep in ju je skušal spraviti narazen. Psa pa sta bila še bolj besna, zarenčala sta in se zagrizla Etaru v noge. Rešili so ga mimoidoči.

Ko je prišel Etaro domov, ga je mati samo pogledala, rekla pa ni niti besede več....

("Zvonček")

UGANKA

Gotovo že vsakdo
je videl hruško to:
namestu na drevesu
na vrvici visi;
podnevi je brez barve,
zvečer orumeni.

(Zarnica)

---

potrudite z menoj po tem malem stanovanju. Srečen bom če bo moja carica hotela iti z menoj!

Ko je Gregor Orlov govoril te besede, je pomembno pogledal proti vratom spalnice.

Katarina ga je razumela.

Nekaj časa je sicer omahovala, potem pa je rekla tiho:

— Dajte mi svojo roko, knez Gregor Orlov, in mi pokažite svoje sobe. Gospoda pa bosta ostala med tem časom tukaj. Čez nekaj trenutkov se bom vrnila, — na svidenje!

Katarina prime Gregorja Orlova nežno pod pazduho.

Orlov je čutil, kako se je stisnila k njemu, — in bil je prepričan, da je naposled le zmagal.

S ponosno dvignjeno glavo je šel knez Gregor Orlov s carico iz jedilnice in stopil v spalnico.

Orlov zapre vrata za seboj, — Katarina mu ni ugovarjala.

152. POGLAVJE

Maščevanje

Ko je carica Katarina ostala s knezom Gregorjem Orlovim sama v spalnici, je postala čudno zmedena. Tukaj je bilo še vse prav tako, kakor nekoč.

Prav tiste svilnate postelje z rdečimi odejami, nad njimi je baldahin v zlatem ovirju.

Na nekem naslanjaču je ležala neka svilnata vrvica.

To je bila podveza, katero je Katarina nekoč tukaj pozabila.

— Ali poznaš to? — vpraša knez Gregor Orlov in se sklone da bi pobral svilnati trak. Ali veš, kdo je to v tej sobi izgubil?

Carica Katarina vzame podvezico, na kateri se je nahajal neki napis...

Katarina pordeči kakor devica.

Potem pa prečita...

— Proklet bodi, kdor slabo misli o tem!

Katarina sama je nekoč pozabila to podvezo, ko je odšla iz te sobe po kratkih trenutkih sladke sreče, Gregor Orlov pa se nikakor ni mogel odločiti, da bi ji jo vrnil.

— Katarina, — zašepeče knez Gregor Orlov in prime carico za roko, — ljubljena moja, draga oboževana Katarina, — tukaj govorim lahko tako, kakor čutita moja duša in moje srce, — tukaj te lahko kličem z imenom ki mi je bilo vedno sveto, — sedaj nisi moja carica, nisi moja vladarica, žena si, moja lepa pastirica, s katero sem preživel nekoč v tej sobi najslajše trenutke svojega življenja.

— Orlov! — zašepeče Katarina in vztrepeta pri teh beesdah od hrepenenja.

Sedaj se Orlov ni mogel več obvladati.

On vzklikne in objame lepo ženo.

— Katarina, — vzklikne Gregor Orlov, — govori, ali hočeš, da bi se nama vrnili nekdanji časi? Ali hočeš pozabiti vse, vsa nesoglasja in nesporazumljenja?

— Pozabiti, — da, pozabiti! — zašepeče carica.

Orlov se nagne in začne poljubljati njeno belo roko.

— Oh, Katarina, — vzklikne Gregor Orlov in pritisne lepo ženo k sebi, — ko bi ti vedela, kako sem trpel, kadar sem mislil, da ležiš v naročju drugega moškega!

Mar se ti ni zdelo samo po sebi umevno, da moram tega Potemkina sovražiti?

Ali se ti ni zdelo čisto naravno, da ga hoče ubiti, uničiti in odstraniti s tega sveta?

Če bi ga bila imenovala za svojega vojskovodjo, če bi ga obsipala z dostojanstvi in s častmi, bi mu tega ne bil nikdar zavidal, to ti prisegam, Katarina.

Toda ti si mu darovala svoje srce, — udala si se mu, — Potemkin je ležal v tvojem naročju, — s tem pa — s tem si strla moje srce in uničila v meni ponos moža.

V Orlovih očeh so se lesketale solze.

Orlov joče!

Ali so bile to zares solze?

Resnične solze?

Ali pa je morda knez Orlov lahko jokal, kadar se mu je zljubilo?

Ne, te solze so bile resnične!

Knez Orlov je Katarino vedno ljubil. V njej je videl svojo nekdanjo mladost. Katarina mu je nudila največjo srečo, ko je bila še mlada, — smatral jo je za svojo ženo, saj je bil tudi poročen z njo! Mislil je, da bo živel vedno srečno ob njeni strani!

Misel, da pripada njegova Katarina drugemu moškemu, mu ni dala miru ne podnevni, ne ponoči, — sedaj pa je mislil, da si jo je zopet osvojil in radi tega je jokal nad njeno izgubljeno žensko častjo.

Orlov pa seveda ni niti pomislil na to, da jo je tudi on nekoč ugrabil njenemu možu in da je bil njen ljubimec še takrat, ko je car Peter III. živel.

Ljudem se zdi, da se jim godi velika krivica, če jim kdo kaj ukrade, če pa sami komu kaj ukradejo, se jim zdi to samo po sebi umevno.

Orlov poljubi njene ustnice.

Carica se nasmehne.

V naslednjem trenutku pa se osvobodi in vzklikne:

— Oh, Orlov, kaj delaš? Ne sedaj — ne tukaj! Daj mi časa, da ga bom pozabila! — Oh, Bog, ti si tako hiter, tako strasten.

— Kako naj bi ne bil strasten? — vzklikne Gregor Orlov. — Mar nisem dovolj dolgo hrepenel po tebi? Mar nisem moral biti toliko let brez tvoje sreče?

Ne, Katarina, daj, naj naju združijo ti trenutki! — Bodi moja, ljubljena, popolnoma moja! — Dokaži mi, da si samo moja, da boš moja do groba!

Poglej me, Katarina, pred teboj klečim na tleh in ti prisegam, da ti bom vedno vdan in zvest — ljubil te bom vedno, moja ljubezen pa bo ponižna in bo hrepenela samo po tebi!

Katarina, čutil sem tvojo moč, kruto si me kaznovala, toda sedaj mi oprosti! To pa lahko storiš s tem, da me postaviš na mesto, na katerem sem bil nekdaj.

Nočem, da bi mi dala kakšne pravice, imeti hočem samo tebe Katarina, samo tebe !

Klečal je in objel njene noge in pritisnil svoj obraz v njeno krilo.

Katarina se skloni in poljubi njegove črne, sedaj že malo posivele kodre.

— Dovoli mi, Katarina, da postavim to malo podvezico zopet na svoje mesto, — reče knez Gregor Orlov in pobere svilnati trak s tal.

— Kaj vendar delaš? — vzklikne Katarina. — Nehaj, — Orlov, — nikar!

Gregor Orlov skoči, oči so se mu strašno svetile, — iz njegovega obraza pa je sijala divja strast.

In zgrabi Katarino in jo dvigne.

— Pusti me! — vzklikne Katarina. — Pusti me!

— Da bi te pustil? — Sedaj boš večno moja ujetnica — ujetnica moje ljubezni!

Orlov odhiti s Katarino k svilnati postelji.

— Pusti me, Orlov! — je zavpila in se branila. Orlovu pa se je kljub temu zdelo, da te besede niso bile mišljene tako, kakor jih je Katarina izrekla, slutil je, da ju bodo prihodnji trenutki združili. — Pusti me, ukazujem ti, — mirna bom, — vse bo tako, kakor boš ti želel!

Gregor Orlov jo postavil na tla, potem pa jo znova objame in začne poljubljati.

— Sama sva! — ji zašepeče nekdanji miljenec. — Tiste priče v jedilnici bi si nikdar ne drznile prekoračiti praga te sobe.

Pridi, ljubljena, bodiva zopet srečna, draga, — samo pol ure — samo nekaj minut bi hotel biti poleg tebe, in te čutiti v svoji neposredni bližini!

— Počakaj vsaj, da pripraviva posteljo, — reče Katarina in sramežljivo povesi oči.

Orlov stopi k postelji, zgrabi svilnato ogrinjalo, ki je ležalo na njej in ga potegne na rob postelje.

— Katarina, — moja Katarina, ti si....

Gregor Orlov umolkne.

Obraz mu je otrpnil, njegove oči pa so se svetile, kakor da bi bile iz stekla, lasje so se mu ježile, na čelo pa so prihajale mrzle znojne kaplje.

Hotel je govoriti, hotel je kričati, v njegovem grlu pa je bila praznota, nobene besedice ni mogel spregovoriti.

Kaj je zagledal?

Oh, ničesar strašnejšega bi ne bil mogel zagledati, ničesar strašnejšega bi ne bil mogel doživeti baš sedaj v trenutku, ko se mu je sreča, naposled zopet malo nasmehnila, ko si je naposled zopet osvojil Katarino in je hotel v njenem naročju pozabiti na vse...

V postelji je ležal mrlič!

Orlov se opoteče.

Ta prizor je nanj strašno deloval, — pogledal je Katarino, ta pogled pa je izpraševal in se zgražal.

Carica se je smehljala.

— Orlov, ali veš kdo je to?

Katarina ga vpraša in pokaže brez najmanjšega razburjenja na truplo, ki je bilo nekoč zelo lepa žena. Zlatordeči lasje mrtve žene so bili razpleteni in so ji padali v gostih pramenih po prsih. — Ali jo poznaš, prijatelj?

Orlov je težko dihal; naposled pa semu je le posrečilo da je spregovoril.

— To je, — to je grofica — Klarisa Pineberg, — lepa Benečanka, — lepa upornica.

— Da, to je lepa upornica, moj dragi prijatelj, — nadaljuje Katarina. Ti si jo pripeljal iz Benetk, nocoj pa je utonila v vodni celici Petro-pavlovske trdnjave.

(Dalje prihodnjič)